

SLOVENEK

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V spravi prejeman mesečno K 1-90

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvzemači nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. "Ka
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Podkupljeni in prodani.

Voditelji avstrijske soc. demokracije so ob zadnjih državnozbornih volitvah obetali svojim volilcem zlate gradove. Zagotavljali so po shodih: Volite nas radeče odrešenike in naša solzna dolina se bo čez noč v paradiz izpremenila. Draginjo bomo odpravili, med in mleko se bo cedilo, če mi zmagamo. S pomočjo največjih ljudskih izkoriščevalcev in oderuhov so zmagali na Dunaju, drugod se jim je godilo slabše. Dunajčani so morebiti res mislili, zdaj pa pride zlata doba! Nič več ne bo draginje in pečeni piščanci bodo zdaj leteli z rdečega obnebja ljudem v usta.

Ostalo pa je pri obljubah. Vodstvo in odgovornost za notranjo politiko so prevzeli nemški liberalci, s kojih moralno pomočjo in denarjem je socialna demokracija iztrgala dunajske mandate krščanskim socialcem. Krščansko socialen poraz na Dunaju in ojačena moč liberalne manjšinske struje je povzročila, da so ljudski oderuhi ne kmetje, žito, moko, sladkor, premog, pivovino in drugo podražili. Tega povišanja socialno demokratski generali po raznih letoviščih in toplicah najbrže niso videli, ker so jim to prepovedali ozirati na njih zaveznike pri volitvah. Industrijski svet, opogumljen po dunajski soc. demokratski zmagi, je zahteval poslabšanje delavskega starostnega zavarovanja. Rdeči generali niso zato sklicavali shodov, ker so se bali zameriti svojim volilnim zaveznikom in se jim je mudilo na počitnice.

A ljudstvo je čakalo, da soc. demokracija izvrše svoje obljube. Rdeči generali so se vrnili iz Semmeringa, Riviere in tako dalje na Dunaj in so stoprav zdaj, ko je že prepozno, sklenili upriporiti velikansko sleparijo, računajoč na nevednost tistih ubogih delavcev in delavk, ki slepo verujejo, kar jim načvekaajo vrhovni sodrugji. In ko so se brez vsake dvojbe dogovorili s svojimi volilnimi zavezniki, so se toliko opogumili, da so izdali v svoji »Arbeiterica« nekakšne oklice, ki je zelo doig in zelo bahat, pa tudi zelo trapast in ne pove nič drugega, kakor to, da hočejo soc. demokracija izvojevati s silo uvoz argentinskega mesa. Napadajo v tem svojem oklicu krščanske socialce in zlasti Weiskirchnerja, dasi ni Weiskirchner sklenil pogodbe glede na uvoz mesa z Ogrsko,

marveč je to storila soc. demokracija nad vse naklonjena Beckova vlada, kar danes že ves svet ve.

Bum! Bum! Vse meščanske stranke so za draginjo. Le mi in nihče drugi, soc. demokrati, jo bomo odpravili. Meje uvozu živine naj se odpro! Amen! To obsega vso soc. demokratsko modrost v draginjskem vprašanju. V argentinsko meso, ki ga seveda dunajski rdeči generali s svojimi bogato preskrbljenimi rodbinami ne jedo, ker so vajeni dragih ostrig pri Sacherju, je soc. demokracija predvsem zaljubljena. Za uvoz argentinskega mesa zdaj prireajo na Dunaju razni Silbererji, Winarskyji, Domesi, Reifmüllerji, Leuthnerji, Pernerstorferji, Poppji, Wutschelni, Schrogli, Forstnerji, Schuhmeierji, Volkerti in drugi shode. Naklobasali so po teh shodih veliko neumnosti, vsak po svoje. Ampak proti največjim oderuhom kartelistovcem in trustovcem se seveda niso upali nastopiti razen malopomembnega Reifmüllerja, ki je rahlo omenil sladkorni kartel in pa stanovansko draginjo. Pač pa je grozil Forstner, da bodo pobesili soc. demokrati na plinove kandelabre krščanske socialce in pa Poljake, če ne bodo dovolili, da se sme uvaževati argentinsko meso. Ker kmetje ne trobijo v rdeči rog, so seveda zabavljali tudi čez kmeta, dasi vedo da ne dela draginje kmet, marveč tisti budimpeštanski žitni borzni oderuhi in špekulanti, ki draže žito in ki jih zato tako toplo zagovarja veliki soc. demokratski gromovnik Pernerstorfer, da ga gotovo zavida sam glavar avstro-ogrskih judov Moric Benedikt, pa še kdo drugi. In Adler se je dvignil, pa zapisal v svoji »Arbeiterica«, da ne sme državni zbor dovoliti nobenega proračuna, nobenega rekruata, če argentinskega mesa ne dobimo!

Mi, ki soc. demokracijo boljše poznamo, kakor jo poznajo soc. demokrati sami, prav dobro vemo, da tiči za sedanjost soc. demokratsko akcijo zopet velika sleparija. To trdimo tem nurnejše, ker se nemško avstrijsko soc. demokratsko časopisje skrbno izogiba napadati prave ljudske oderuhe in izkoriščevalce in se niti ne upa nastopiti proti tistemu industrijskemu svetu, ki hoče poslabšati delavsko starostno zavarovanje. »Zarja« je pod našim pritiskom šla nekoliko naprej in je objavila glede na draginjo oklic, v katerem opozarja tudi na podražanje sladkorja, spirita, poljskih pridelkov, piva, premoga, a dlje tudi ne gre in mi se čudimo, da so se sploh upali napraviti samostojen oklic, ker Adler bo gotovo hud, če izve,

da mešajo njegove štrene ubogi jugoslovanski podrepaniki.

Argentinsko meso! Kakšna hinavščina tiči v teh dveh besedah! Priznamo. Organizirani veletrgovini živine se je posrečilo dvigniti na dunaj. trgu cene živine, te cene potem še dvignjejo neprimerno visoko organizirani mesarji. Lepo se čuje, argentinsko meso hočemo, a pri tistih, ki poznajo to vprašanje, zamore rdeče bobnanje izvabljaati le zaničevalen smeh nad najpodkupljivejšo stranko na svetu. Tista soc. demokracija, ki tako molči, kadar gre proti največjim oderuhom sveta, ti zdaj gromijo in delajo za to, da se uvažja argentinsko meso na ljubo tistim, ki imajo ravno od uvoza argentinskega mesa največ dobička! Zastonj soc. demokratski generali niso gode prave turške muzike z vsemi svojimi godali in ne tolče na veliki boben, zastonj prav gotovo soc. demokratsko časopisje ne polni predalov svojih listov za reklamo argentinskemu mesu. Reklama je draga, znamo tudi, da socialna demokracija za delavca zastonj še fige ne pomoli, zastonj tudi ne dela soc. demokracija reklame za argentinsko meso. Kdor pozna ustroj časopisja, ve, da je reklama v uredniškem delu veliko dražja, kakor pa inseratna. Tisti, ki jim gre za to, da delajo dobičke pri uvozu mesa, prav dobro plačajo soc. demokrate. Na posledice te grde reklame seveda po bakšišu hlepeče rdeče duše ne mislijo, dasi pošteni soc. demokratski znanstveniki sami nastopajo proti uvozu argentinskega mesa, kar smo že opetovano dokazali.

Pri uvozu argentinskega mesa zasluzi paroplovna družba »Austro-Americana« pri vsakem kilogramu 30 v. Akcionarji te družbe bi se seveda zato za vse večne čase radi polastili in kupčije, ne glede na to, če pri tem tudi pogine kmet in če pri tem tudi popolnoma propade delavec. Samo da nosijo akcije večje dobičke, pa je zadovoljen akcionar in zadovoljen soc. demokrat. Ako bi američansko meso uničilo naš kmečki stan, bi se število naših izseljencev še bolj pomnožilo in tiste prekomorske družbe, ki bi uničile kmeta, bi napravile lepo kupčijo z izseljeniško kupčijo. Zamenjali bi za krepko, domače kmečko ljudstvo zmrznjeno argentinsko meso, v pest bi se pa smejali oderuhi tej lepi kupčiji in klel bi soc. demokratski delavec, ker bi mu znižal človek z dežele njegov zaslužek, kakor se je to zgodilo na Angleškem. Soc. demokracija postopa hudodelsko, roparsko, ker s svojo zaslepljeno gonjo hoče

uničiti delavstvo, ker vsako obubožanje kmeta pomnoži delavski proletarijat. Sramotno za soc. demokracijo, da dela agentsko službo prekomorskim družbam in američanskim oderuhom! Najznačilnejše pri celi zadevi je pa, da sta dva Karpelesa glavna akcionarja »Austro-Americane« in slučajno sta ta dva Karpelesa brata znanega rdečega generala konzumarja Karpelesa, ki je akcionar rdečih »Hammerbrotwerke«. In Karpelesi obdelujejo socialno demokracijo, da dela za uvoz tistega argentinskega mesa, ki donaša družbi 30 vinarjev dobička pri vsakem kilogramu!

Stavimo, da se iz strahu pred Karpelesi niti »Zarja« ne bo upala odkriti tajnih vezi, ki vežejo »Austro-Americano« in argentinski mesni trust z rdečo, delavstvo slepečo in izkoriščajočo socialno demokracijo.

Preganjanje katoličanov na Ruskem.

Ruskim katoličanom se ni nikoli dobro godilo. Pravoslavna nestrpnost je proti ruskim katoličanom uprizorila že večkrat preganjanja. S krvjo se je pisala katoliška povestnica v Rusiji. Koliko katoliških škofov in vernih katoličanov je bilo že pregnanih v Sibirijo. Ruski kazaki so svoje čase, in ti časi še nikakor niso tako daleč, s knutami in z nagajkami izpreobračali katoličane h pravoslavju.

Tudi sedanja pravoslavna prosvetljena Rusija ni nič boljše kot je bila Rusija ob tistih časih, ko se ni imela ustave. Stolipin, Haricin in kako se že imenujejo vsi sedanji ruski mogotci, nadaljujejo stari boj proti katoličanstvu. Uničiti hočejo katoličanstvo in se izgovarjajo, da nastopajo proti propagandi katoličanov in proti akciji jezuitov, ki so jih že zdavnaj ruski mogotci izgnali iz Rusije.

Sedanji kulturni boj proti katoličanom v Rusiji namerava rimsko katoliško cerkev v Rusiji izpremeniti v rusko katoliško cerkev, ki naj bi bila popolnoma ločena od apostolske stolice in bi bila sčasoma popolnoma vladni podvržena verska družba. Da to dosežejo, hočejo: 1. s silo preprečiti vsako neposredno zvezo katoliških škofov in katoliške duhovščine z Rimom in 2. popolnoma omejiti delovanje in pravice škofov, kar bi popolnoma onemogočilo upravo škofij v katoliškem duhu, kar je žal že domala izvedeno.

LISTEK.

Ljubosumnost.

Humoreska. — Spisal F. M. Dostojevski
(Dalje.)

»Lej, tam sem srečal eno lepo . . .«
je pričel stavec.
»Kako, lepo?« ga je prekinila žena.
»Da, saj res . . . ali sem ti pripovedoval preje, da sem srečal lepo damo na stopnjicah, ali ti nisem povedal? Eh, da, slab spomin imam. Ta janževca . . . Khi-khi!«
»Kaj?«
»Janževca je treba piti: pravijo, da bo boljše . . . khi-khi-khi! Boljše bo!«
»To ste ga vi prekinili,« je rekel mladi mož in zopet zaškrtal z zobmi.
»Rekel si, da si srečal danes neko lepo damo?« je vprašala žena.
»A?«
»Lepo damo srečal?«
»Kdo pa?«
»Ti pač?«
»Jaz? Kdaj? Ah, saj res!«
»No, vendar! Taka-le mumija! No,« je zašepetal mladi človek in v mislih priganjal pozabljivega starca.

»Blagorodni gospod! Jaz se ves tresem od strahu. Moj Bog! Kaj slišim? To je kakor včeraj; popolnoma kakor včeraj! . . .«
»Tss . . .«
»Da, da, da! Spomnil sem se: taka poredna dama! Take oči . . . v modrem klobuku . . .«
»V modrem klobuku! Oj — oj!«
»To je ona! Ona ima moder klobuk. Moj Bog!« je kriknil Ivan Andrejevič.
»Ona? Kdo ona?« je zašepetal mladi človek in stiskal roke Ivanu Andrejeviču.
»Tss!« je napravil Ivan Andrejevič s svoje strani, »on govori.«
»Ah, moj Bog, moj Bog!«
»No, da, sploh pa, kdo pa nima vse modrega klobuka . . . No!«
»Tak poreden obrazek!« je nadaljeval stavec. »Ona prihaja gotovo k kakim znancem tu sem. Vedno vrti oči okrog sebe. In k tem znancem prihaja zopet znanci . . .«
»Fej, kako je to dolgočasno,« ga je prekinila dama, »bože moj, za kaj se ti vse zanimaš?«
»No, no, že prav, no! Ne jezi se!« je hitel stavec s svojim pojočim glasom, »no, pa ne bom govoril, ako ne maraš tega. Ti danes nisi pri volji . . .«

»Kako pa ste vi zašli tu sem?« je spregovoril mladi gospod.
»A, vidite, vidite! Glejte, zdaj vas pa zanima, a preje niste hoteli ničesar slišati!«
»No, meni je navsezadnje vseeno! Pa nikar ne govorite, če ne! Ah, vrag vzemi vso to komedijo!«
»Mladi gospod, ne jezite se; jaz ne vem, kaj govorim. Saj samo tako pravim; hotel sem samo reči, da vas gotovo brez vzroka ne zanima moja zadeva . . . Toda, kdo ste vi, mladi gospod? Vidim, da ste mi nepoznan; ampak kdo ste pravzaprav! O Bog! Jaz ne vem, kaj govorim!«
»E, brez čenčanja, prosim!« ga je prekinil mladi gospod, kakor bi nekaj premišljal.
»Saj vam bom povedal vse, vse. Vi morebiti mislite, da ne namerjam povedati, da sem hud na vas; ne! Tu imate drugo! Jaz sem samo slabe volje, družega nič. Toda, za Boga, povejte mi najprej vi: kako ste prišli vi sami tu sem? Na kak način? Kar se mene tiče, jaz se ne srdim na vas, Boga mi, da se ne srdim, tu imate mojo roko. Tu je toliko prahu; jaz sem jo nekoliko zamazal, toda nič ne škodi, ko je čuvstvo iskreno.«
»E, pojdite se solit s svojo roko!

Tu se ne da niti obrniti, on pa sitnari z roko!«
»Ampak, blagorodni gospod! Vi postopate z menoj, kakor bi bil, dovolite, da se izrazim tako, star podplat,« je rekel Ivan Andrejevič z občutkom najpogostejšega obupa, z glasom, iz katerega se je jasno slišala prošnja. »Občujte z menoj spoštljiveje, pa vam bom vse povedal! Midva bi se še spoprijaznila; jaz sem celo pripravil povabiti vas k sebi na obed. Tako pa ne morem ležati dalje, jaz vam povem odkrito. Vi se motite, mladi gospod! Vi ne veste . . .«
»Kdaj jo je neki srečal?« je mrmral mladi gospod, očividno zelo razburjen. »Ona morebiti zdaj čaka name . . . Jaz moram brezpogojno odtod!«
»Ona! Kdo ona? Moj Bog! O kom pa govorite, mladi gospod? Vi mislite, da zgoraj . . . Moj Bog! Moj Bog! Zakaj me je doletela taka kazen!«
Ivan Andrejevič se je poskusil obrniti na hrbet v znamenje obupa.
»Čemu pa je vam treba vedeti, kdo je ona? A, hudič! Naj bo, ali ne; jaz bom zlezal ven! . . .«
»Blagorodni gospod! Kaj pa počnete? Jaz pa, jaz pa, kaj naj jaz napravim?« je zašepetal Ivan Andrejevič in se v navalu obupa prijel za konec sukne svojega soseda.

Ko je zadela milijone katoličanov nad vse žalostna usoda, da so postali podaniki ruske knute in nagajke, je ruska vlada takoj prepovedala neposredno obveščanje katoličanov z inozemsko državo, to se pravi s papežem ip ukazala, da se sme s papežem obveščati le potom zunanega ministrstva. Proti tej nasilnosti ugovarja apostolska stolica že nad sto let in bo ugovarjala, ker so katoličani celega sveta podvrženi jurisdikciji svoje cerkve, ki mora zato z njimi obveščati neposredno in popolnoma neodvisno. Sicer je že apostolska stolica po konkordatih ali po posebnih pogodbah večkrat odstopila nekaj svojih pravic državam, a strogo duševnih zadev papež ne more dopustiti kakršnikoli kontroli. To pa hoče ruska vlada, česar seveda papež nikakor ne more priznati.

Medtem ko je ruska vlada tudi v časih najhujšega preganjanja katoličanov molče trpela, da je obstajala neposredna zveza med katoličani in papežem, je pa nasilnež Stolipin kljub tolerančnemu manifestu iz leta 1905 iz golega sovraštva proti katoliški cerkvi sklenil onemogočiti vsak neposreden stik z apostolsko stolico, če ne posreduje milostno ministrstvo. In pričel je delati sitnosti in napadel celo papeža, češ, da mora spoštovati ruske postave. Prepovedal je proti dosedanji navadi duhovnikom in lajikom sprejemati od papeža podeljena odlikovanja, če jih je škof izposloval brez posredovanja ministrstva, kar je žaljivo za škofe in za papeža. Šli so celo tako daleč, da postopa škof v Rimu ilegalno, če prosi kaj ustno papeža. Tako daleč je šla modrost ruske birokracije, da se je celo izpódtikala nad osebnim papeževim blagoslovom, ker je bil podeljen, ne da bi bilo posredovalo ministrstvo!

A vse te smešne nagajivosti niso zadovoljile Stolpina. Decembra 1. 1910 je izjavil, da v uradnih »Acta Apostolicae Sedis« objavljene dekreti in odloki v Rusiji brez »placeta« ruskega notranjega ministrstva niso veljavni, kdor bi se jih pa držal, se bo moral ostro zagovarjati, ker je kršil postavo. Od takrat ministrstvo cele mesec cenzurira škofom doposlane eksemplare »Acta Apostolicae Sedis« in jih potem dopošlje škofom prečrtane in z grozilnim pisnom, da kar je prečrtano, ne sme veljati v Rusiji!

Stolipin je šel proti katoličanom še naprej. Popolnoma protipostavno je ukazal po civilnih uradnikih natančno preiskati več katoliških konzistorijev in škofijskih pisarn. Pravoslavni uradniki so brskali celo po tajnih aktih, da zaslede kako neposredno zvezo s papežem. Postopali so brezobzirno in zahtevali pojasnila, nakar so poročali Stolipinu.

To postopanje je nečuvono! Po škofijskih pisarnah so popolnoma tajni spisi, ki jih razen poklicancev ne sme nihče upogledati. V Rimu morajo uradniki kongregacij priskeči molk. S kako pravico smejo pravoslavni činovniki stikati po tajnih spisih? Ruska vlada je kršila uradno tajnost, zločin, ki ga ni še povzročala nobena revolucija, ker so najhujši Jakobinci spoštovali nedotakljivost škofijskih pisarn, dasi so obglavljali duhovnike in škofe.

Stolipin se je sklicaval na carja in je tako izpodkopaval avtoriteto krone. Umevno je, da so katoličani razžaljeni in razburjeni in da jih tudi najhujše

preganjanje ne odvrne od neposrednega obveščanja s Petrovim naslednikom.

Vmešavanje departementa ministrstva v zadeve posameznih veroizpovedanj je postalo že neznosno. Brez vladnega dovoljenja se ne sme postaviti v cerkev niti navaden kip. Brez vsakega razloga in brez vsake pravice odstavlja ruska vlada duhovnike in izpodkopava ugled in avtoriteto škofov. Ministrstvo namreč ukaže škofu predstavljene in celo odstavljene duhovnikov, ki so zagrešili dejanja, kakor podelitev svetih zakramentov osebi, o kateri misli vlada, da je pravoslavna, češ, da so zaničevali pravoslavje in delali katoliško propagando. Škofu ne dajo nikdar prav in mora izvršavati krivična preganjanja, kar seveda demoralizira duhovščino, a ravno to hoče Stolipin. Proti duhovnikom se postopa administrativnim putem, dasi bi morala o prestopkih razsojati redna sodišča. V Minsku sta bila odstavljena župnik prelat Czezcott in kahet Pawlowski, ker je grajal Czezcott mešane zakone in ker je odobral Pawlowski njegov cerkveni govor. Župnik Oklo-Kulak pri sv. Kazimiru v Peterburgu je bil odstavljen, ker je, kakor je pisal ministrov namestnik Kryzanowski, v svojem listu odkrito hvalil jezuite, jih branil, ker je trdil, da je bil katoličanstvu naklonjen car Pavel, da je prestopilo več Rusov katoličanstvu in ker je objavil brez ministrovega dovoljenja po papežu izdana navodila za bratovščino Jezusovega Srca in ker je pri tem sodeloval jezuit Urbani in ker je smešil vladno akcijo proti jezuitom! **Taka je pravica pod belim carjem za katoličane v Rusiji!** Dovolj za naše bravce, da izpoznajo pravoslavno nestrpnost nasproti katoličanom v Rusiji!

Stolipinovo preganjanje katoličanstvu ne bo škodilo več, kakor Nerohov. Rusije ne bo več, pa bo še katoličanstvo močno in mogočno.

Pri Čehih na Moravskem.

Pretekli teden so šli mlekarški nadzornik Legvart ter župnika Rožnik in Oblak na Moravsko proučavati gospodarske razmere. V torek, 29. avgusta, so prišli v Kromeriz, središče Hane in najrodovitejši del dežele. V hotelu »Central« jih je domača inteligenca nad vse prijazno sprejela. Drugi dan so jim napravili slavnostni večer, kateriga se je udeležil tudi poslanec in prošt Stojan, kanoniki, zdravniki, duhovniki, Orli in Orlice, Dvorana hotela je bila popolnoma polna.

Tu smo videli, kako blizo so nam Moravani po srcu in duhu. V tujem kraju smo bili kakor bratje med svojimi, čutili smo se, kakor že davno znani prijatelji.

Pozdravil je Slovence profesor Janda v navdušenih besedah, pozdravil dr. Stojan, vsi pa so navdušeno prekrasne češke pesmi peli; posebno ljubke so bile slovaške narodne, ki imajo nekoliko melanholije in veselo šaljivo porednost v sebi.

Zakaj pač ne občujemo bolj z narodom, ki ima toliko ljubezni in spoštovanja do nas? Ko bi se bolj poznali, bi bilo skupno delo veliko lažje.

Šli smo gori študirat gospodarske razmere. Res je malokje lepša priložnost. Videl sem gospodarske razmere v nemških avstrijskih deželah, na Bavarskem in Švici, toda gotovo ni nikjer splošno kmečko gospodarstvo na višji

stopinji, kakor v Hani. Naši kmetje in naši dijaki bi imeli v Hani najlepšo priložnost za spoznanje dobrega modernega gospodarstva.

P. Sestak, upravitelj posestev olomuškega nadškofa nam je šel prav prijateljsko na roko. Sam nam je vse razkazal, naš vodil okoli in tolmačil gospodarske razmere.

Vsled pravilnega gnojenja in dobrega semena se je vrednost pridelkov na njivah na 1 ha več kakor za 100 K poyzdignila. Sejejo navadno pšenico, ječmen in peso za sladkor. Za slednjo dobi navadni kmet 2000—4000 K na leto. Navadno proda dober Hanak za 2000—4000 K ječmena in približno toliko turšice. Zato je umevno, da je blagostanje splošno zelo veliko. »Naši kmetje imajo vsak dan dvakrat, ob hujšem delu pa še trikrat meso na dan, ker morajo imeti za malco klobase.«

V vsaki boljši kmečki hiši smo videli zofo, hiše kakor v lepem trgu, pri priprostem kmetu harmonij. Priprost gospodar ima 9 časopisov naročenih. V vsakem večjem kraju imajo svoj okrajni list, katerega pogosto pišejo sami kmetje.

Živina je hanaška bernska, velike lepe živali, ki imajo doraščene 800 do 1000 kg teže. Krave pa 20—30 l mleka na dan. Mlade bike, 18 mesecev stare, prodajajo, če so prav lepi, 1200 do 1500 K, slabši so tudi cenejši.

Vprašanje zaradi govodi je popolno rešeno. Imajo in podpirajo krasno domače plemo, ki se lahko kosa z vsakim tujim. Tudi preskrba bikov je natančno določena. — Občina mora sama nabaviti za občane bike. Napravijo posebni hlev, denejo notri potrebno število bikov, katere oddajo v rejo na licitandii. Vsak bik mora dobiti na dan tri merice (bokale) ječmenovega ali ovsevega šrota ter zadostno množino dobre mrve. Preskrbo prevzame najnižji ponudnik, navadno kak star hlapec ali revnejši gospodar. Lastnega bika sme imeti le gospodar, ki ima najmanj 25 krav, pa le za svoje krave. Od bika plačajo po 6 K. Kar zmanjka, se dene na davke. —

Imajo resnično krasne živali, kateere je vredno pogledati. Prav na isti način imajo za mrjasec preskrbljeno.

Tudi pri nas bomo prej ali slej morali priti ravno na ta način. Le tako bo zagotovljen trajen vspeh.

V nadškofovem hlevu smo videli tudi prav lepe šviške krave, lepo čedo do 80 števila. Vsaka krava daje 2400 do 3000 l mleka na leto. V kratkem bodo morali vse odstraniti, ker se je živine jetika prijala. Gospod oskrbnik, izkušen praktik in teoretik nam pravi: Gospodje, nikar tuje živine ne kupujte! Če je dobra pride v jetiko, če je slaba pa ni gospodarju nič pomagano. Ze šviška (Braunvieh, iste vrste, kakor montafonci) je slaba. Še občutljivejša je pa simendolska. Norec je, kdor hoče zdaj to živino upeljati. Med zdravo domačo živino boste le bolezen zanesli.

Hanaki so praktični ljudje. Na polju delajo vse s stroji. Videli smo velikanski stroj za oranje, ki stane 86.000 kron. Na dan preorje do 9 ha, po našem 70 do 80 mernikov posejanja. Eden kupi in plačuje v obrokih, drugi si izposojujejo, ker delajo veliko cenejše. Za sladkorno peso je treba 30 do 40 cm globoko orati, kar v težki zemlji še par konj lahko ne opravi.

Prav lep zgled zdravega razuma smo videli tudi v Pravčicah. Velika vas

do 90 gospodarjev ima eno samo gostilno, ki je občinska. Občina jo je dala za 1600 K v najem, toda podjetnik se je moral zavezati, da ne bo piva točil dražje kakor po 14 v vrček. Če mu pa preveč trda gre, mu usmiljeni občinski može tudi nekaj odpustijo.

Gospodarskih šol imajo zelo veliko. Skoro v vsaki vaši pozimi tečaje, v večjih okrajih tudi zimske šole.

Mi potujemo na razne kraje, največ se hodimo učiti med Nemce, ki so nam tujci. Bogati in gospodarsko zelo razviti češki narod nam je tako blizo po duhu in srcu. Kdor ima čas in priložnost, naj gre gori. Sprejeli ga bodo bratsko in radi pokazali svoj napredek. Upamo pa tudi, da bodo Čehi vedno obilnejšem številu k nam prihajali, da vedno drug drugega bolj spoznamo in naredimo vezi, ki bi naj bile med brati.

Ze drugo jeto pride toliko Čehov na katoliški shod, kakor jih doslej še ni bilo nikdar pri nas.

Za Slavonijo gre.

Vsemu svetu so znane visokoteleče mažarske misli in želje o samostojni ogrski državi in edinstveni »ogrske narodnosti. Ena država in en narod, to je njih geslo, ki mu služijo javno in prikrito, ob vsaki priliki, vedno in vsikdar, povsem dosledno in po gotovem načrtu. Niso pa zadovoljni s tem, kar imajo, marveč hočejo več: hočejo morje in hočejo vsó Hrvaško z anektiranimi deželama vred. Pót do morja so si že ustvarili — na čisto mažarski način seveda — s tem, da so Hrvatom ugrabili Reko, iz katere sedaj počasi rinejo in pritiskajo na Sušak in ostalo hrvaško primorje. Na drugi strani pa se polasčajo Slavonije, te silno plodne in bogate hrvaške pokrajine. Tu delajo bolj previdno, a zato nič manj gotovo — z ustanavljanjem mažarskih »Julianskih« šol. Neizmerno pa pospešuje njih namene slavonko - hrvaško ljudstvo samo, ki se je docela udalo mehkužnosti, ki uživa žalosten sloves vsled dosledno izvedenega sistema zakonov brez otrok ali k večjemu z enim samim potomcem. Razkošje, uživanje, lagodno življenje, to je cilj današnjega slavonskega kmeta domačina, zato ni čudno, da hitro gine in prepušča svoj dom in svojo zemljo pretkanemu, zemlje lačnemu tujcu, Nemcu in Mažaru. Ti dvoji delajo pod enim klobukom za mažarsko nacionalne svrhe. Kako daleč je že v tem oziru s Slavonijo, je razvidno iz članka v »Obzoru« z dne 6. t. mes. Podajemo kratek pregled.

Mažari so svojim namenom v Slavoniji dobili najboljše opirališče v tujih naseljenjih (Nemcih in deloma Slovakah!). Nič manj dobrih pomagačev pa niso našli tudi v tamošnjih plemičih in veleposestnikih. Od bivšega hrvaškega bana grofa Teodorja Pejacheviča pa do zadnjega slavonskega vlastelina, vsi so Mažari in mažaroni; izločiti bi bilo komaj eno tretjino.

Kar se tiče zemlje, je iste že davno tri četrtine v rokah tujcev in veleposestev, torej v rokah neprijatelja. Po nekdanjih čistih hrvaških selih in mestih ne slišiš več nobene domače besede ter se ti zdi kakor bi hodil po Württembergu ali v okolici Kecskemeta.

Vsled teh razmer in brezbriznosti ostale hrvaške javnosti se je z vednostjo in pomočjo raznih hrvaških vlad Slavoniji široko in globoko zasidral

»Kaj pa mene to briga? Ostanite sami tukaj. Ako pa nočete, tedaj pa rečem makar, da ste moj stric, ki je zapravlil svoje premoženje, zato da ne bo mislil stavec, da sem jaz ljubimec njegove žene.«

»Toda, mladi gospod, to je nemogoče! To je nenaravno, ako bi stric . . . Nihče nama ne bo verjel. Temu ne bi verjel niti kakšen majhen fantek.« je šepetal Ivan Andrejevič v obupu.

»No, tedaj pa ne blebetajte, temveč ležite mirno naprej! Lahko prenočite tukaj, jutri pa se izmuznete kakorkoli; nihče vas ne bo opazil. Ako prilze eden ven, gotovo ne bo nihče pomislil, da je morda ostal še eden notri. Lahko bi jih sedelo notri še cel ducat. Sicer pa vi sami zalezete za en ducat. Odmeknite se, ali pa grem ven!«

»Vi me žalite, mladi gospod . . . Kaj pa, ako zakašljam? Treba je na vse pomisljiti!«

»Tss! . . .«

»Kaj je to? Kakor bi slišal zopet zgoraj nekakšen ropot.« je spregovoril stavec, ki je med tem časom brčkone že nekoliko zadremal.

»Zgoraj?«

»Čujte, mladi gospod, jaz grem ven.«

»No, slišim!«

»Moj Bog, mladi gospod, jaz grem ven!«

»Jaz pa zdaj ne grem! Meni je vseeno. Ako se je že enkrat ponesrečilo, tedaj je vseeno! Ampak veste, kaj se mi je zasvetilo? Zasvetilo se mi je, da ste vi v resnici nekak prevaran mož — to mislim! . . .«

»O Bog, kak cinizem! . . . Ali v resnici mislite to? Zakaj pa ravno mož . . . jaz nisem oženjen.«

»Kako, ne oženjen? Le kdo bi vam to verjel!«

»Jaz sem morebiti sam ljubimec!«

»Lep ljubimec to!«

»Blagorodni gospod, blagorodni gospod! No, dobro, vse vam bom razložil. To nisem jaz, jaz nisem oženjen. Jaz sem ravno tako samec, kakor vi. Tisto je moj prijatelj, tovariš iz mladosti . . . a jaz sem ljubimec . . . Pripoveduje mi: Jaz sem nesrečen človek, jaz imam nesrečo nad seboj, sumim svojo ženo! No, mu odvrnem jaz premeteno, zakaj pa jo sumiš? . . . Toda vi me ne poslušate. Poslušajte, poslušajte! Ljubosumnost je smešna, mu pravim, ljubosumnost je greh! Ne, pravi on, jaz sem nesrečen človek! . . . jaz . . . jaz jo sumim! Ti si moj prijatelj, mu pravim, ti si tovariš moje prve mladosti. Skupaj sva trgala cvetje radosti, skupaj se ugrezala v blazine nasladi! Moj Bog, jaz ne vem, kaj govorim. Vi se venomgr smejete, mladi gospod! Vi boste še naredili, da zblaznih.«

»Vi ste že zdaj zblazneli! . . .«

»Tako, tako, saj sem že naprej vedel, da boste rekli to . . . ko sem govoril o zblaznelosti. Smejte se, le smejte se, mladi gospod! Tudi jaz sem hodil svoj čas po cvetju, tudi jaz sem zapeljal ženske. Ah! Meni se bodo vneli možgani!«

»Kaj je to, dušica, kakor bi nekdo kihnil tu pri nas?« je zapel stavec. »Ali si ti to kihnila, dušica?«

»O, moj Bog!« je spregovorila sproga.

»Tss!« je zasikalo pod posteljo.

»To je gotovo zgoraj, tolčejo nekaj, je pripomnila žena, ki se je bila zelo prestrašila, zakaj pod posteljo je res postalo zelo šumno.«

»Da, zgoraj!« je dodal stavec. »Zgoraj! Saj sem ti pravil, da sem gizdalina — khi-khi! Gizdalina z brčicami — khi-khi! Oh, moj Bog — ta hrbet! . . . Da sem ravnokar srečal gizdalina z brčicami!«

»Z brčicami! Moj Bog, to ste gotovo vi,« je zašepetal Ivan Andrejevič.

»Za vraga, kakšen človek pa ste vi! Jaz sem vendar tukaj, tukaj, zraven vas ležim! Kako bi me mogel torej srečati! Ampak ne tipajte me po obrazu!«

»O Bog, jaz bom vsak čas padel v omedlevo!«

Ta trenutek se je zgoraj v resnici zaslišal hrup.



Bričnu Tumaž, ta onstrajhar in flankirar je unkat pred Ledrarjam pr Štepankmo most glih soj bicikli pumpu, ke sm jest stopu vn iz veže in jeziju se je sam za sebe na glas:

»Ti preklicana sklefedra! Misleš, de te um res pred usaka ustarija pumpu? Tu ja na gre; če t dam enkat zadost sape, ja morš en čas že držat, če ne t um tku sapa zaperu, kokr sma ja zaprl »Sluvence«, de pesti nas Štepance zavle muske zdej pr gmah — —«

»Kua se pa ti tle repenčes, kokr de

»Julian«, ki je dvignil ondi že do 100 svojih šol! Učitelji na teh šolah ne delajo za mažarstvo le v šoli, marveč se mažarski ideji žrtvujejo v vsem javnem življenju z dušo in telesom. Kaj pomeni 100 in več takih delavcev med nezavednim ljudstvom, je vsakemu jasno. Pokazali pa se bodo sadovi njih dela zlasti čez nekaj let, ko doraste v njihovih šolah vzgojena mladina.

Mažarske ljudske šole pa so vstale celo v večjih, danes še hrvaških mestih ter jih polnijo ne samo mažarski in mažaronski otroci, marveč v veliki meri tudi domači hrvaški in srbski. Ali se Hrvatov ne zdi to le odveč?

Sedaj se Mažari pripravljajo na nadaljen korak v svojem šolstvu: hočejo srednjih šol, iz katerih bo potem prihajala docela pomažarjena inteligenca — uradništvo, zdravniki, odvetniki, ki se bodo mažar. Ideje dobobra nanesali še na vseučilišču v Pešti. Kadar zavzamejo prvi gojenci mažarskih srednjih šol svoja mesta v javnem življenju, potem je hrvaška stvar v Slavoniji in Slavonija sama izgubljena. Potem bo za Mažare prišel trenutek, da uresničijo svoje cilje in Slavonijo nerazdružno pripojijo Ogrski.

V Vinkovcih in v Brodu Mažari z dovoljenjem hrvaške vlade že zidajo ponosne palače za višje ljudske oziroma meščanske šole. Prva mažarska gimnazija je nedvomno tudi že popolnoma sklenjena in dognana stvar, saj se že nekaj časa pojavljajo vesti o njej zdaj tu zdaj tam. Kakor pa vse kaže, je mesto Osijek izbrano za prvo mažarsko srednjo šolo na Hrvaškem. Saj je znano, kake zahteve je nedavno stavila mažarska vlada kot protiuslugo za ustanovitev upravnega urada kralj. državnih železnic v tem mestu. Nesramnost prve vrste, da se že danes od Hrvatov zahteva nezasišanih narodnih koncesij Mažarom na svoji lastni zemlji, ko se gre za gospodarske drobtine, do katerih imajo Hrvatje pač vso pravico.

Članek opozarja in kliče hrvaško javnost, naj vsaj sedaj v zadnjem trenutku vstane proti osnutju mažarskih narodnih trdnjav — srednjih šol, kakor je enodušno in zato tudi uspešno nastopila proti razcepitvi senjske škofije.

Tržiške novice.

Iz Loma. Novi in obenem prvi župnik v novoustanovljeni župniji Lom je postal č. g. Jakob Ogrizek. Prišel je na svojo novo faro 18. m. m. popoldne, kjer so mu Lomljani priredili jako slovesen in časten sprejem. Radost se je vsem brala z lic, ko so videli uresničeno željo, ki so jo gojili toliko let. V nedeljo 20. m. m. je imel novi gosp. župnik slovesno sveto mašo, slavnostni govor pa tržiški gospod župnik, ki se je poslovil od bivših faranov, ki sedaj pripadajo novi župniji.

Koroški bratje v Tržiču. Slovensko izobraževalno društvo Podlublje na Koroškem je v nedeljo 20. m. m. čez Ljubelj pohitelo k nam v Tržič, da se поблиže spozna z bratskim društvom na tej strani Ljubelja. Posebno so nas razveselili s svojim izbornim petjem. Z večernim vlakom so se odpeljali čez Jesenice domov. Mi smo objublili vrlim koroškim bratom, da jim, če ne letos, gotovo vsaj drugo leto vrnemo obisk.

t Predstavo, ki so jo naši dijaki priredili zadnjič z velikim uspehom, ponove jutri 10. t. m. v prostorih društva sv. Jožefa. Na sporedu je godba in dramatična legenda »Cvetica Sicilijanska«. Začetek ob pol osmih zvečer. Vstopnina kakor običajno. Kdor si hoče zagotoviti sedež, naj kupi prej vstopnico pri g. P. Gregorcu.

t Požar. Zaloška gora nad Goričami gori že dva tedna.

Idrijske novice.

i Sedaj je doba kislih kumar, torej suša za dopisovanje v časnike. Naš liberalen dopisnik hoče pa v »Narodu« pokazati, da ima neizoprlijiv vir za naše novice. Vsaki teden po večkrat so dolge vesti iz Idrije, a vse le stremljejo, da so klerikalci lažniki, farbarji, sploh njih delo slepljenje ljudstva. Ker se vedno eno in isto ponavlja, kaže kako malo prikladnega gradiva ima na razpolago. Ne bi odgovarjali na znane napade, a ker se le še kateri dobi, ki bi verjel, kar v »Narodu« bere, naj popravimo nekaj laži in zavijanij minulega tedna.

i Slovenska Ljudska Stranka ni nameravala ustanoviti realki podobnega zavoda v Idriji, očita dopisnik. — Na shodu pri Didiču je dr. Šusteršič izjavil, da se dela na to, da Idrija dobi vsaj nižjo državno gimnazijo, ki se bo, ako se potreba pokaže, polagoma razširila v višjo. Brzobjav je »Slovenec« z Dunaja poročal, da se je akcija za to že začela in je upati ugodne rešitve. A takrat pride liberalna deputacija k ministru Härtlu z vestjo, da Idrija ustanovi na svoje stroške realko. Minister je zmajal z glavo, da bi moglo tako malo mesto vzdrževati najdražjo srednjo šolo, a naši prvaki so takrat oblastno zatrjevali, da so zadostno bogati za tako žrtev. Ugoditi jim je moral, četudi je zatrjeval, da ne bo podržavljena. To je pač še v živem spominu! In takrat so pokopali državno nižji gimnazijo, ker dva srednješolska zavoda v Idriji bi ne mogla višja oblast odobriti. Poslanci S. L. S. so bili pozneje toliko naklonjeni Idriji, da so pri Becku izposlovali podržavljenje naše realke, kar liberalci še do danes ne bi bili dosegli. In dopisnik »Narodov« je toliko drzen, da imenuje »krščansko farbanje«, če trdimo, da so ravno naši možje za višjo izobrazbo v Idriji delali nepretrgoma.

i Za časa ministrovanja koruptnega Gessmana so klerikalci ukradli nek zaklad za rudarske dobrodelnice name in postlali nunam mehko gnezdo v Idriji, je druga laž v »Narodu«. — Ko se je delalo delavsko ministrstvo, bila je svota 50.000 kron za gospodinske šole v delavskih okrajih v proračunu. Slo se je takrat pač za to, kateri delavski okraj se prvi oglasi, da potrebuje takega zavoda. Liberalcem se o tem še sanjalo ni, da bi iz te postavke kaj za Idrijo pridobili. Le S. L. S. je takrat prosila in ponudila učiteljske, za to izprašane moči ter zato pridobila polovico omenjene svote. Vemo, da jih to boli, ker se niso brigali pravočasno za naše mesto. In ker je to izposlovala S. L. S., treba sedaj zabavljati čez zavod, kateri Idriji toliko koristi. Kako slavo bi si peli narodnjaki, ako bi bili oni to dosegli! A sedaj morajo iz strankarske zavisti udrihati po zavodu, da nekoliko premamijo svoje ljudi, da ne

spoznajo nedelavnost liberalne stranke, ki ni razumela položaja in ga ni znala v prid Idrije izkoristiti.

i Ustanovili so dekliski osmi razred, a poduk je bil tako škandalozen, da ga je šolska oblast prepovedala, to je tretja in velika laž v enem dopisu. Nune so v eraričnem posloju otvorile otroški vrtec in gospodinsko šolo. A ljudje so pa prosili, osobito starši hčer, katere so dovršile sedmi razred na tukajšnji rudarski ljudski šoli, naj bi se kako privatnim potom dajal pouk za osmi razred. Ubogi rudar ali tudi paznik ne zmore velikih stroškov šolanja v Ljubljani, medtem ko so pri nuna učiteljske moči, ki imajo skušnjo za meščansko šolo in bi lahko to nadomestile. Gospod dekan, načelnik konzorcija za gospodinsko šolo, je pregovoril nune, da so otvorile pouk za osmi razred s tem, da so si sebi odtrgale edino sobo in se same stisnile v podstrešje, le da bi ljudem ustregle. Odgovornost za osmi razred prevzel je gosp. dekan na svoje rame. Prišel je sekcijski načelnik Homan z Dunaja, si natanko ogledal vso šolo, a ni ugovarjal osmemu razredu, če so sploh ljudje in nune zadovoljne. A kaj se zgodi! Strankarska zavist je naše mestne očete tako preslepila, da so v občinski seji sklenili protestirati proti osmemu razredu pri uršulinkah, a ga tirjati na rudarski dekliski šoli. Celo socialni demokrati so šli pri seji na lim naprednjakom in vendar so ti imeli več hčer, ki pri uršulinkah v osmem razredu, neki odbornik celo svojo hčer v samostanski preparandiji pri uršulinkah v Ljubljani. Razume se, da so naši možje svoj modri sklep naznanili ministrstvu na Dunaj, in to se ni moglo načuditi skrbi za izobrazbo svojih meščanov v Idriji. Prepovedalo je osmi razred v erarični hiši nunam, a tudi ne ustanovilo ga na rudarski dekliski šoli. Gospod dekan je dobil ukaz, sredi leta razpustiti v 14 dneh osmi razred, in le po posredovanju višje osebe se je izjemoma dovolilo še do konca leta, potem pa ne več v erarični hiši, da se duhovi idrijskih modrijanov preveč ne razburjajo. Tako smo sedaj že dve leti brez pouka za 8. razred in naša pridna dekleta ne dobe priložnosti svojo izobrazbo zaokrožiti z meščansko šolo, ker ne zmorejo velikih stroškov za šolanje v Ljubljani, ostanjo doma, a njih starši in otroci niso nič kaj hvaležni za originalni korak in modri sklep naših odbornikov.

i Poduk na tej šoli je bil škandalozen, pristavi dopisnik »Narodov«. — Ako on meni, da je nekaterih liberalnih učnih moči nastop škandalozen, ne bomo temu oporekali, saj je trojica teh v zadnjem času dobila poniževalen ukor od ministrstva. A ugovarjati moramo odločno, da bi bilo isto pri uršulinkah. Ne omenjamo pohval, katere so jim dajale višje oblasti za njih uspehe, le dejstvo pribijemo prav slovesno, da so vse učenke 8. razreda, in bilo jih je 28, napravile v Ljubljani strog izpit pod nadzorstvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika g. Levca za 8. razred in so same pokazale, kako uspešen je bil poduk na privatni šoli uršulink. Marsikatera je lahko prinesla prav pomanjkljivo znanje, a v enem letu se je toliko nadomestilo, da niti ena ni padla pri izpitu, ki se je vršil pred učiteljicami, izprašanimi za meščanske šole. To je resnica, katero lahko potrdijo s spričevalom učenke na uršulinski šoli in ako je dopisniku kaj do resnice, se lahko pre-

priča pri svojih somišljenikih, saj ti so najbolj hiteli spraviti svoje hčere k uršulinkam. — Ne čudimo se torej ako se število naših naprednjakov tako krči in suši, saj ko s takimi lažmi prilivajo svoji cvetki, mora zveneti in nazadnje popolnoma usahneti. Nekateri le spoznavajo podlost svoje stranke in ji obračajo hrbet, še več jih bo, ko se okorajžijo in otresejo onih spon, v katerih so še do sedaj uklenjeni.

i Vpisovanje v otroški vrtec in gospodinsko šolo se vrši pri uršulinkah v Idriji dne 11. in 12. septembra t. l. pod navadnimi pogoji, in sicer dopoldne od 9. do 12. ure, popoldne od 2. do 4. ure. Starši, katerim je na srcu res prava izobrazba svojih otrok, ne zamudite prilike in pokažite, kako malo se ozirate na brezplodno izbruhe nekaterih svobodomislicev.

i Poslanec Gostinčar ima v našem okraju javne shode in sicer v petek na Vojškem in v Kanomlji, v soboto v Idriji, v nedeljo pa na Gori in v Beli.

Iz Železnikov.

Nismo mislili pisati v javnosti, toda nad vse lažljivo zavito poročilo v »Slovenskem Narodu« nam je potisnilo pero v roko, da pojasnimo neki dogodek in prižgemo luč, v kateri se bo videla vsa predrznost železniškega Sokola. V nedeljo, dne 23. julija, je priredil železniški Sokol javno telovadbo. Poročali so na c. kr. okrajno glavarstvo, da mislijo telovaditi na Thalerjevem vrtu. C. kr. okrajno glavarstvo je to poročilo vzelo na znanje. Prišla je nedeljo in okoli 4. ure popoldne ti kar pripeljejo Sokoli svoje telovadno orodje in ga začno postavljati na prostoru pred cerkvijo, ne da bi najmanj vprašali tukajšnje županstvo za dovoljenje. Nabralo se je veliko ljudi, med njimi kot gledalci vsi trije tukajšnji orožniki, pa nihče v službi. Ko je župan zvedel za to samolastno početje, je šel s prvim svetovalcem na telovadni prostor, da brani županske pravice. Vprašal je, kdo je tukaj načelnik in ko so mu ga pokazali, je šel do njega in telovadbo prepovedal na prostoru, za katerega se ni priložilo in še manj dobilo dovoljenja. Telovadba je obstala in Sokoli so odkorakali. Kar pa jih pokliče jurist Fran Košmelj nazaj. In Sokol je ubogal na komando in se vrnil. Nato se je obrnil župan do orožnikov, naj intervenirajo, da se ne bo tako predrzno kršila županska oblast. Orožniki so zmajevali z rameni in rekli: »Naznanite na glavarstvo«. Ko pa je stopil podžupan med bradljo, pristopil je orožnik in zaklical: »Tukaj proč, telovadba se ne sme motiti!« Neki mož pa je zgrabil podžupana za ramena in zaklical: »Tukaj proč, tu nimaš nič opraviti!« Župan in podžupan sta videla, da ne opravita nič in sta se umaknila — sili. Ko sta odhajala, spremljal ju je huronski krik in glasno porogljivo sokolsko ploskanje. — Tako se je vršil ves dogodek, ki je imel za posledico, da sta bila dva orožnika iz Železnikov predstavljena. Zakaj, bodo oblasti že vedele in upamo, da ne bo treba za to dajati odgovora železniškemu Sokolu. Pripomnimo pa, da se je ta dogodek ponovil letos že v tretjič. Prvič pred dvema letoma, ko je Sokol na isti način telovadil pred cerkvijo, drugič lanske leto ob 25letnici tukajšnjega bralnega društva, ko so po županovem odhodu v

b se te res kdu kej bavu? Kokr vidm, t še cepikl neče več parirat.«

»Ja, tu je pa res! Zdej en čas m pred usaka štarija, kedr se pelem iz mojga verštata iz Iblane dam u Štepanavas, ta mrcina sapa spesti. Iz pum-pajnam se pa jest useli tku upeham, de se morm jt zmeram not u uštarija uddehnet iz ene pu litrčkam, tku de pridem punavad du duma useli mejčkn brjaga.«

»Prava reč! Sej greš tku spat mende, kedr prideš dam, pol je pa tku use en, če maš glava ene pu kile teži.«

»Figa grem spat! Kua pa misleš? U Štepanvas mama eneh pet pulitičneh strank in ker je tulk strank, ma člouk zmeram dost za upraut —«

»Če se pu naputrebem umes meša —«

»Nč pu naputrebem! Nam se gre za muska; če ja uma mel kedr u žegnajne, al ne. Tu pa ni kar tku, kokor b s edn mislu. Kua pa je en žegnajne brez muske? Kokr žganci brez ucvirku. Če ni muske, na prideš nekol prou u ta prau vogn in če ni vogna tud unterholtna ni ta prava; ke za unterholtna mama mi le tist, če kermo mal pušama.«

»Za božja vola! Zavle tega se t pa res ni treba jezit, če b na dan žegnajna na blu nubene muske. Za muska mate ja še zadost dni u let bl prprauneh, kokor je žegnajne.«

»Nč, če sma ja mel du zdej usak let, za kua b ja pa zdej naenkra ta smel imet.«

»Viš, prjatu Tumaž! Enkat more edn začet vorna delat; de pa na cerkven žegnajne, ke je določn za tu, de b sojga patrona pu kršansk pučastl, na pašeja harmonke, tu m morš pa sam prou dat.«

»Pa se bertem iz tem škoda dela, če ni muske. A nis brau »Narud« in »Jutr«, kuku sta čez tu pisala in dukazvala, kuku bertem iz ta prepoudja klerekalci pu žeulejn strežeja?«

»Viš, kar »Narud« pa »Jutr« pišeta, tu nekol na drži in le kašn prou butast bert more »Narude« in »Jutre« tu verjet. Pa more bi že hedu butast tist birt. A misleš, de prideje Iblančani u Štepanava na žegnajne zavle vašeh harmonk? Na bod na sitn! Iblančani sa taga špetaklna duma u Iblan več ket sit. Iblančani greja zatu vn, de se mal sprehodja in uzuni lepu u mire pud frej nebesam iz enmu glažam dobrga vinčka pukroftaja in špetakl iz vašm harmonkam in razbijajham s petam le ldi udgajna. Men verjem, de b pršlu še več ldi iz mesta h vam vn na kmete, če b na blu muske in bert b mel na ta viža še prefit. Kar vas je pa ta dumačeh, se pa tud lohka druge dni naskačete in nacepetate. Muska pa na cerkven žegnajne na nubena viža na paše in se men

zdi glih tku, kokr če b se na pstn torc usi u travr ublekl in jukal. A b na biu tu narobe svet?«

»I, kaj pa de b biu.«

»Viš, glih tku je pa narobe svet, če patrona vaše fare čte pučastet iz harmonkam in plesam, namest iz mulituja in dobrem delem. Use u sojmo čas. Plešte in nurite predpustam, soje fare patrona pa častite in se mu prpuročte iz mulituja in iz pametnem ubnašajnam. Dost dni u let vam u še use glih ustal za plesajne in muska.«

»Čak no, de ta reč mal premislem. Mal se m je že začel svetet, za kua škofe ni useč, de b na dan žegnajna iz muska razsajal pu far. Kar se birtu am tiče, m gre že u glava, de zavle tega če nimaja muske, na trpeja nubene škode, ampak maja še clu prefit, ke mestn lde res bl greja u take štarije, ke ni muske in tud dle not ustaneja; če je pa že glih pouosd muška in de se ja morja izugnit; no, pol že greja tud u taka štarija iz muska, pa če le mugoče u kašn tak prostor, ke ni muske not in pa še ud tam ja preh ket mogoče spet udkurja že zatu, de b se jh kašna pu grb na prjela, ke pr plese se skorl useli mal skausama.«

»No viš; zdej te gre u glava, a ne?«

»Kaj m na u šlu; sam tu se m še čudn zdi, za kua sta se »Narud« in »Jutr« tku čelustla, de čja klerekalci birt

uničt. A sa pr teh listeh tku naumn lde udinan, a sa pa tku zleht in hedobn?«

»Prjatu, ubuje skp: mal sa naumn. mal pa hedobn; če use skp uzameš, je pa glih zadost za umejene ldi preslepet. Neki morja mt leberaln listi zme-ri za zvečt in uberat. Ps tud pupade usaka kust in ja gloda, če se ja še kej mesa drži, al pa nč; tu je pa glih tku.«

»Prou maš, sej je res tku; al tulk t pa rečem: dumešlujeta s pa »Narud« in »Jutr«, de tku kunštn ni nubedn, ket sta ona dva.«

»Tu ni nč čudnga; a na veš, de ta nar bl skromn člouk bulš ud sebe mišl, kokr pa negau ta nar bulš prjatu? De pa pr »Narude« in »Jutre« nisa pusebn skromn lde, tu je že precej stara resnica, pol s pa lohka misleš.«

»Mende ja.«

»Tok zdej s mende sprevidu, de je biu že ta zadn čas, de se je konc naredu te u nebu upijoč naumnast, de cerkven žegnajne in pa harmonk na pašeja skp nekokr ne in de je ta nar več butl tist, ke se zavle tega gor drži, če cerku kej taga na trpi. Tu b mogla ulada sama že zdauni umes pusečt in muska in ples na tak dan prepovedat, in marskašn percjon ričeta b s iz tem pršparal na Zabjek, na ta noumo in na ta starmo.«

»Moška je ta.«

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Selca samolastno postavili govorniški oder in se je tik pred cerkvijo javno proklamiral »klerikalizem« kot največji sovražnik naprednih nazadnjakov, tretjič pa letos, ko so bili kulturno-boj-nemu Sokolu za štafazo orožniki kot nepristranske priče. Končno pripom-nimo, da je nesramna laž, kakor trdi »Narod«, da bi bil prišel g. orožniški ritmojster Zeller v farovž, pač pa je resnica, da župnijskega praga ni pre-stopil. Sklepamo pa s popravljenim »Narodom« stavkom: Tako se postop-a za naprednjaki pri nas, tako drugje, pa ne zato, ker ste preveč obzirni, ampak zato, ker ste popolnoma brez-obzirni.

Slomškova zveza.

Predavanja.

Nadaljujemo poročilo o občnem zboru S. Z., ki se je vršil dne 7. t. m.: Prišli sta na vrsto predavanja: 1. Šola bodi temelj narodno-gospodar-skemu napredku in 2. Kaj zahteva se-danja doba od slovenske učiteljice? Ker oba referata priobči »Slovenski Učitelj«, ne bomo na tem mestu o njiju razpravljali, ampak rečemo le, da je odbor pri izbiri predavateljev pravo zadel. Martin Humek se je tudi tokrat, kakor se vselej, pokazal strokovnjaka. In kaj naj rečem o drugi predavateljici gospici pl. Kleinmayerjevi? Slišati jo je bilo treba, pa slišati tudi dolgo-trajno odobravanje, ki kar ni hotelo ponehati. Vse pa, ki jih ni bilo na zbo-rovanje, opozarjam še enkrat, da bosta referata objavljena v »Slov. Učitelju«.

Obravnavava samostalnih predlogov.

Učiteljica gosp. M. Vidrova je utemeljevala ta-le predlog: V gospo-dinjstvu naj se izobrazijo ena učiteljica raznih kategorij ljudskih šol; te naj z dovoljenjem šolskih oblasti potem prakticirajo v svoji ponavljajni šoli 1 do 2 leti; potem šele naj sestavijo načrt za ponavljajno šolo dotične ka-tegorije šole, na kateri službujejo, in sicer v minimalnem obsegu. V počitni-cah naj pa se da prilika učiteljicam, da se v kolikor mogoče velikem številu izobrazijo v gospodinjstvu, in te učiteljice naj bi potem še enkrat skupno pregledale in popravile načrt. Ta pred-log je tovarišica Vidrova prav spretno utemeljevala, kar je med navzočimi vzbudilo večkrat pritrdjevanje, pa tudi od-por. K predlogu se je oglasil tudi to-variš J. Slapšak, ki je zlasti poudarjal potrebo, da se vsaka nova reč predno se uvede, kritično razmotri. Predsed-nik Jaklič opozori, da se bode v o-glednem času vršila o gospodinjstvih in kmetijskih šolah enketa in po-zivlja člane, da se je udeležijo. — Dalje je predlagal tovariš Petrič, kako naj bi odbor vsprejemal člane v »Slomškovo zvezo«. Odbor sam pa je predlagal izpremembo pravil, namreč da se voliti v prihodnje dva podpredsednika, kar je bilo soglasno sprejeto, in pa, da v bodoče vlagajo podružnice svoje predloge, resolucije in peticije potom centralnega vodstva. Tudi sprejeto brez ugovora. Med slu-čajnostmi se je pa oglasil tovariš Slapšak, ki je utemeljeval predlog kamni-ške podružnice, naj se že vendar prične z regulacijo. Skliceval se je, da je kranjsko učiteljstvo najslabše plačano v Avstriji, da je draginja nezno-sna, da naše delo gotovo ni manj vredno kakor uradniško, za katero pa ima dr-žava in dežela vedno denarja dovolj. Ta greh — o mizeriji učiteljskih plač — pa ima na vesti še liberalna era, ki ni imela za učiteljstvo družega, kakor medena usta, in še to samo takrat, ka-dar so pošiljali učitelje v boj. Sloven-ska Ljudska Stranka naj, kakor popravljiva in vzravnava druge liberalne grehe, tudi tega v najkrajšem času od-pravi. Predsedniku Jakliču se pa na-roča, naj deluje na to, da se bodo plače regulirale v višini dohodkov, ki jih ima uradništvo XI., X., IX. in VIII. činov-nega razreda. Jaklič opozarja na izva-žanja dr. Lampeta in obljubi, da se bo-de potegoval za dobro regulacijo. Po triurnem zborovanju smo se razšli, in sicer z velikim veseljem, da se nam bliža čas regulacije, ki smo je potrebni kakor suša dežja.

Pozdravi.

Na zborovalce je došlo tudi 15 pis-menih, oziroma brzojavnih pozdravov, izmed katerih objavimo le dr. Susteršičevega, ki je brzojavil iz Toblahe: »Zbrane Slomškarje in Slomškarice iskreno pozdravlja Vaš zvesti somišlje-nik dr. Susteršič! Med pozdravniki je več duhovnikov, profesorjev, društev, tovarišev in tovarišic in eno županstvo. Zborovanje se počastili poleg že v četrtek navedenih tudi še ti-le gospodje: Vlč. gg. kanonika dr. Lesar in Kržič, dr. Gruden, državni in deželni poslanec Fr. Povše, državni poslanec Ivan

Gostinčar, deželni odbornik dr. Pegan, dr. L. Pogačnik.

Jeseniške novice.

J Romanje in izlet naših krščan-skosocialnih organizacij h Gospe Sveti se je izvršil v najlepšem redu in v splošno zadovoljnost. Dne 3. septembra ob 5. uri zjutraj je poletelo 306 izletnikov med koroške brate, precejšnje število jih je prišlo h Gospe Sveti s poznejšim vlakom. Gosposvetski duhovniki so jim prišli s tremi zastavami naproti, iz starodavnih zvonikov pa jih je pozdravil veliki, 130 stotov težki zvon. Po službi božji so si izletniki ogledali znamenito-sti gosposvetskega svetišča, ob 12. uri zapeli litanije, tako da je neki nemški profesor priznal: »Slovinci pojo veliko lepše kot Nemci!« V spremstvu gospe-svetskih duhovnikov in zastav so se vrnili na kolodvor, od koder so se peljali v Celovec, kjer so ob 2. uri imeli v hotelu Trabesinger skupno kosilo, po katerem so krepko zapeli »Hej Slovan-ic«, Aljažev »Triglav« i. dr. Nato so si izletniki v skupinah ogledali znamenitost Celovca, mnogo pa se jih je od-peljalo na Vrbsko jezero. S splošno za-dovoljnostjo in nanovo poživljeni so se romarji ob pol 10. uri zvečer vrnili na Jesenice.

J Blagoslovljenje novih zadružnih prostorov I. delavskega konsumnega društva na Savi se vrši jutri, v nedeljo, 10. t. m., ob 4. uri popoldne. Po blago-slovljenju bo imel poslanec Zadrūž-ne zveze v Ljubljani zadružni govor, kateremu sledi veselica na prostem, ki pri nji sodeluje društveni orkester. Ob slabem vremenu bi se veselica vršila v dvorani »Delavskega doma«. Prijatelje zadružne misli in slavno občinstvo vabimo k obilni udeležbi.

„Slovenska Straža“.

Slomškov dar čez 20 kron:

Po podružnici »Slovenske Straže« v Mariboru, nabrano na primiciji č. g. Frana Pavliča v St. Petru pri Radgoni, 41 K 10 vin. — Čč. gg. duhovniki ude-leženci škofijske sinode, stanujoč v dijaškem semenišču v Mariboru, na-brali 160 K, da bode okrogla svota 200 kron, darujeta 2 duhovnika istotam še 40 K. — Po č. g. Ivanu Gorišek, vikarju, Celje, za osem duhovnikov pri župnij-skem izpitu 25 K. — Na občnem zboru Slomškove zveze nabrala g. A. Fatur mesto venca na grob pokojne gđne. Amalije Tomc 45 K 40 vin.

Slomškov dar po 20 kron:

Nabrano na novi maši č. g. Josipa Potočnik, Sv. Rok, p. Rogatec, 20 K.

Nadalje se je nabralo kot Slomškov dar:

Nabral g. Ivan Pestotnik na abitu-rijentskem sestanku v Domžalah 9 K 76 vin. — Darovala osemletni Stanko in desetletni Viktor Kržišnik v Zirov-nici znesek 4 K, katere sta si zaslužila s petjem narodnih pesmi v veseli druž-bi; Bog živi vrla pevca! Še vdrugič! — Nabrano na veselici bralnega društva pri Sv. Juriju ob Ščavnici 5 K 20 vin. — G. Janko Artman, št. Jurij ob južni železnici, ob priliki godovanja, 5 K. — Apolonija Povirk, Ljubljana, 2 K. — Telovadni odsek Orel na Ježici (članar-ina) 10 K. — Janez Teran, Šinkov turn, 2 K. — Po g. Ivanu Odlazek, Vesela gora, p. št. Rupert, nabrano v veseli družbi, 17 K.

Prispevki podružnic:

Podružnica v Črničah pri Gorici 22 K. — Podružnica v Breznici pri Zi-rovnici 70 K. — Podružnica v Slivnici pri Celju 12 K. — Podružnica v Škofji Loki 100 K. — Podružnica v Hočah pri Mariboru 31 K 10 vin. — Podružnica v Prihovi pri Konjicah 6 K. — Podruž-nica v Vipavi 15 K 50 vin. — Podruž-nica v št. Ferjanu pri Gorici 10 K. — Podružnica v Črnomvrhu nad Idrijo 23 K 43 vin. (3 K 43 vin. nabrano na izletu Orla s Cola na Črni vrh).

Dva vajenca, eden za čevljarški, drugi za mizarški obrt, se takoj sprejmeta.

Mladenič, lepe postave, marljiv, vsestransko zanesljiv, abstinent, išče službe. Govori slovenski in nemški, bi šel za slugo, vratarja ali kaj podobnega.

Lepo posestvo v večjem kraju na Koroškem, se proda. V hiši je starodav-na gostilna in prodajalna. Zemljišča je toliko, da se lahko redi 2 do 3 krave in 2 konja; poleg spada tudi lep gozd. Proda se z vsemi pravicami za obrt in z inventarjem vred.

Kupi se večje posestvo na sloven-skem Štajerskem, na katerem bi bilo mogoče rediti 50 do 60 glav goveje, ži-vine. Posestvo bi moralo biti skupaj in ne v hribovitih krajih. Oddaljeno naj

bi bilo k večjemu eno uro od kakšnega mesta ali večjega kraja. Pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani. Za odgovor naj se priloži znamka.

AVSTRO-OGRSKA.

Cesar se je pripeljal sinoči ob 7. uri 30 min. na Dunaj. Ko se vozil v Schönbrunn, so ga Dunajčani navdušeno pozdravljali. — Vsji listi se pečajo z odstopom vojnega mini-stra Schönaicha in ugibajo, kdo po-stane vojni minister. Izključeno ni, da postane vojni minister kak mlajši ge-neral. Osebito se imenuje ime sara-jevskega zbornega poveljnika von Auffenberga. — Koroški deželni odbor se je izjavil proti zasedanju meseca septembra, pač pa želi, da se koroški deželni zbor skliče decembra, da sklene začasni proračun, januarja in februarja naj bi bilo daljše zaseda-nje. — Predarlski in moravski de-želni odbor sta se izjavila za zasedanje. — Načelniki državnozbornih klubov so sklicani 15. t. m. ob 11. uri popoldne da se posvetujejo o sklicanju dr-žavnega zbora. — Glede na če-ško nemško spravo se ponavljajo stara poročila. Novo je poročilo pra-škega glasila čeških radikalcev, ki po-roča, da namerava vlada oktroirati upravne postave, če se pri spravnihih pogajanjih ne doseže sprava. — Süd-marka je pričela zborovati 8. t. m. v Celju. Dne 31. decembra 1910 je štela 845 krajnih skupin z 78.871 člani. Novih skupin so ustanovili 137, 8 na Tirol-skem. Okrožij je 50. Dohodkov je imela Südmarm 620.136 kron, + 150.000 kron, izdatkov 594.148 kron. — Na Dunaj do-šlega londonskega lordmajorja sprejme najbrže jutri cesar v avdijenci.

MAROČANSKA ZADEVA.

Pariško časopisje sedaj vé, kakšne kompenzacije je ponudila Francoska Nemčiji. Francija ponuja Nemčiji po-lovico dežele Gabu in celo ozadje Kongo-dežele. Časopisje trdi, da več Francoska ne more Nemčiji ponuditi, ker bi se uprl večji ponudbi parlament. Nemčija s ponudbami Francije baje ni zadovoljna. Francoski zunanji mini-ster de Selves je izjavil, da bodo po njegovem vtisu pogajanja v Berlinu še dolgo trajala in da naj se Francozi čuvajo prevelikega optimizma, a tudi pesimizma. Pariški listi poročajo, da je 2000 francoskih vojakov v Casablanki dobilo ukaz zasesti Marakeš. Fran-coski ministrski predsednik je 8. t. m. zaslišal zunanjega, vojnega in finanč-nega ministra. »Eho de Paris« poroča, da je Nemčija pripravljena opustiti v Maroku vse politične načrte, a Fran-cija mora jamčiti za gospodarske ko-risti Nemčije. Nadalje pa zahteva v Kongu več zemljišča, kakor ga ponuja Francija. V zvezi z maročanskim vpra-šanjem je tudi vprašanje Tripolisa, ki ga zahteva Italija. Turško časopisej pa najodločneje nastopa proti italijanski zahtevi.

RUSKI CAR IN SRBSKI KRALJ.

Belgrajska »Tribuna« poroča, da se je poslovil ruski car od srbskega kralja z besedami: »Na svidenje!« List sklepa, da obišče car Belgrad.

Razne stvari.

Lvovski kardinal nadškof dr. pl. Puzyna je 8. t. m. umrl. Stolni kapitelj mora v osmih dneh izvoliti naslednika.

Skrivnostna smrt dalmatinskega poslanca. V Trst je došel 6. t. m. 56-letni dalmatinski deželni poslanec, bivši državni poslanec Lovren Borčić in se nastanil s svojo ženo v hotelu »Adria«. Žena ga je 7. t. m. pogrešila, 8. t. m. so pa potegnili njegovo truplo iz morja.

Tožba proti grofu Zeppelinu. Vdova iznajditelja Schwarza, ki je iznašel prvi trdi balon iz aluminija, ki je po-nesrečil pri Berlinu, je tožila Zeppe-lina in hoče doseči, da se zarubi Zeppe-linov zrakoplov, ko se pripelje v Ber-olin. Trdi se, da je svojčas Zeppelin opustil svoj dunajski obisk, ker se je zbal groženj Schwarzevih dedičev, da mu zarubijo zrakoplov, ko se pripelje na Dunaj.

Podkupovanja obdolženi socialno-demokratski poslanec. Učitelj Otokar Skynala v Moravski Ostravi je obdol-žil češkega socialno - demokratskega poslanca Prokeša, da se da podkupiti. Prokeš izjavlja, da je obdolžitev ne-upravičena, a Skynala je pripravljen dokazati resnico svoje trditve.

Radi vohunstva so aretirali v Teryu italijanskega finančnega straž-mojstra Aimeja, ko se je razgovarjal v gostilni z nekim avstrijskim finančnim stražnikom.

Zdravnik ustreljen. V Carrari je brat nekega bolnika ustrelil zdrav-nika, ker je vbrizgal bolnemu bratu kokain. Zdravnikov brat je pa nato ustrelil morilca.

Po občinskih volitvah na Vrhniki.

Minulo nedeljo, t. j. 3. t. m. smo imeli na Vrhniki občinske volitve. Izid volitev je za S. L. S. nad vse vesel. Vseh 31 odbornikov je izvoljenih iz nje-nih vrst. Nasprotniki — liberalci ka-kor socialni demokratje — so dobro čutili našo moč. Na dan volitve so čepeli doma.

Zdi se nam potrebno po končanih volitvah poudariti dve stvari. Prva se tiče nasprotnikov, druga nas.

Slovenski javnosti je znano, da je bila še pred dobrimi štirim leti vlada-joča stranka na Vrhniki liberalna stranka. Požrtvovalnemu in vstrajne-mu delu se je posrečilo tisti čas izpod makniti stolec neomejenemu gospo-dstvu liberalcev v vrhniški občini. Po štirih letih so prišli ti ljudje tako da-leč, da so izgubili med vrhniškim ljud-stvom malodane vso svojo življensko moč. Dokaz za to so podali liberalci sami, ko se za zadnje občinske volitve niso upali sestaviti liste svojih kandi-datov, da bi bili ob neje šteli glasove svojih pristašev. Pač žalostno za stran-ko, ki je v par letih z vrhunca svoje moči v razsulu. Vidi se, kako se je ljudstvu v dno duše priskutilo svoje-dobno gospodarstvo liberalnih magna-tov. Na drugi strani pa se maščuje ko-moditeta liberalcev v njih lastno propast. Vse njih delo obstoji v zabavlja-nju po gostilnah in pa v malomarnih dopisih po liberalnih listih.

Kar se naših somišljenikov tiče, vsa čast jim! Obilna udeležba na voli-šču in vzorna disciplina pri volitvi jih hvali. Dasi so naši ljudje čutili, da se nam ni bati nasprotnikov, so se hvale-vredno zavedali svojih političnih dol-žnosti. Pripravljeni so bili tako, kakor da se je treba resno spogledati z na-sprotniki. Vstrajali so nekateri cele ure na volišču. Šele ko jim je predsednik komisije popoldne naznanil, da se lahko brez skrbi odstrani z volišča kdor hoče, ker se volitve udeležuje sa-mo ena stranka, zapustile so cele vrste naših volilcev volilni prostor, da se je volitev tem preje zaključila. Disciplina je bila s prav malimi izjemami vzorna. Le pri taki disciplini se je mogel iz-vršiti škrtinij že na dan pričete vo-litve. Med volitvijo so včasih liberalci poudarjali, da mi nimamo moč. Naj si blagovoliijo sedaj vzeti nekoliko časa za premišljevanje, so li možje na naši ali njihovi strani! Mi smo s svojimi možmi popolnoma zadovoljni, da bi bili le tudi liberalci tako s svojimi!

SKRBNI LAHI.

»La Tribuna« je prinesla članek, v katerem si ubija glavo v vprašanjem, kdo bo prihodnji glavar katoliške Cer-kve. Mi bi zoper to prav nič ne imeli, ker liberalno časopisje časih res nima drugega opravila kakor o Cerkvi pisati, toda ravno zdaj je v Italiji toliko res-nega gradiva, da bi se tudi »Tribuna« mogla pečati z aktualnejšimi rečmi ka-kor z vprašanjem, ali bo papež Ram-polla ali Maffi.

Južni deli Italije, zlasti Ferrara, Ravenna, Modena, Rimini, Cervara itd. so docela okuženi z malarijo. Vsako-letna mortaliteta v teh krajih je groz-na. »La croce rossa« v teh krajih de-luje tako malo, da se lahko reče — nič. Razpoložila je po močvirjih drename ter pognala vsako leto v jarke govedo, da je razgnala ob obrežju prečeče komarje (anopheles), profilakso pa iz-vrševala z malo množino kinina, ka-terto je razdeljevala med pastirsko ljudstvo teh krajev. Najvažnejšega dela — izsuševanja močvirja — se pa ni do-taknila. Ljudstvu teh revnih krajev ni s tem nič pomagano. To je en fakt, ka-terega pripravljamo rinski »Tribuna« in tržaškemu »Piccolu« v blagohotno obravnavanje, ki bo bolj plodno kot vprašanje, kdo bo prihodnji papež, ko še sedanji zadosti zdrav vodi krmilo svete katoliške Cerkve.

Drugi slučaj:

Italija je do mozga okužena s ko-lero. Letos je tam umrlo že na tisoče ljudi za kolero. Od obolelih je umrlo vselej 70 bolnikov, to se pravi toliko, da je v Italiji velikanska zanikrost in nobene brige za ljudstvo.

Najlepše pa je to-le:

Razstava v Turinu in Rimu, ki jo je priredila letos italijanska vlada, je stala milijone in milijone. Na eni stra-ni se kaže umetnost, na drugi pa vstaja kolera, katero italijanska vlada pri-kriva, ker se boji, da bi trpela škoda na razstavi.

V Italiji je zadnja statistika sle-deče izkazala:

1582 družin brez strehe,

9603 družine, ki v letu nikdar ne

jedo mesa,

192.416 ljudi, ki so brez vsake

zdravniške pomoči.

Ali je to tudi na razstavi v Rimu in Turinu?

Sedaj pa vprašamo, je li bolj važno vprašanje, kdo bo papež po smrti Pija X., ali pa vprašanje, kako naj se vsaj deloma reši laško ljudstvo iz njegovega naravnost obupnega položaja? Brez drugega slednje!

Priporočamo »Piccolu« in »Tribuna«: tam se praskajte, kjer Lahe res srbi!

Vipavske novice.

Velika nesreča. V Podragi pri Vipavi se je ponesrečil Francišek Kopačin, organist in posestnik. Dne 7. septembra proti večeru je šel s svojo ženo po drva nad vasjo. Na klancu zavre voz, voli ga precej dolgo vlečejo za seboj in mu zmečkajo glavo. Toliko živoga še prinesejo domov, da je bil dejan v sveto olje. Pogreb bo v soboto popoldne proti večeru. Zapušča vdovo z dvema otrokoma.

Silna suša prijema zadnji teden ne samo travnike in polje, ampak tudi vinograde. Zato so v soboto zjutraj procesije napovedane za dež iz vipavskih župnij v Marijino svetišče v Log.

Na Nanosu imajo dne 11. septembra, v ponedeljek, svoj sestanek dijaki. Opravilo se bo od 7. ure naprej v cerkvi sv. Hieronima več sv. maš. Prijatelji mladine, pridite na visoko goro!

Iz Pulja.

Novoimenovani vodja tukajšnjega okrajnega glavarstva, baron Schönfeld, je v petek prevzel uradne posle.

Družba sv. Cirila in Metoda za Istro bo odprla začetkom šolskega leta v Pulju dve hrvaški ljudski šoli in en otroški vrtec.

Ustrelil se je v sredo 27letni trgovski potnik Adam Škordili. Nesrečna ljubezen se navaja kot vzrok samoumora.

Zidarska stavka traja dalje. Te dni so se vršila pogajanja med delodajalci in delojemalci in že se je skoro mislilo, da se bo posrečilo doseči sporazum. To mnenje je bilo tembolj upravičeno, ker vlada med stavkajočimi zidarji že velika beda in ker je zidarjem že davno videti, da so trudni stavkanja in si želijo že skoro zopet na delo. Pri pogajanjih so bili navzoči tudi obersodrugji z Dunaja, kateri pa so vpletali tekom pogajanj v svoje rdeče govore tako žaljive opazke na adresu delodajalcev, da so ti prekinili pogajanja. Tako se imajo že itak izstradani zidarji zopet olki svojih rdečih kolovodij zahvaliti, da so se pogajanja razbila, za katera so več ali manj sociji sami prosili.

Japonske vojne ladje. V četrtek popoldne ste pripluli sem in se pred vojno luko usidrili japonski vojni ladji »Kurama« in »Tonè«. Ti dve vojni ladji ste bili pri slavnostih kronanja angleške kraljeve dvojice navzoči in plovete sedaj proti svoji daljni domovini. »Kurama« je lepa moderna križarica, katera je bila leta 1907. spuščena v morje. Dolga je 137 m, široka 23 m in 79 m globoka ter ima 14.600 ton. »Tonè« je majhna in istotako moderna križarica. V morje je bila spuščena leta 1907. Dolga je 110 m, široka 14 m in 5 metrov globoka ter ima 4100 ton. — Kmalu potem, ko sta se vojni ladji usidrili, se je podal japonski poveljnik podadmiral Hayav Simamura na barki k poveljniku vojne luke, podadmiralu pl. Ripperju, da mu naznani prihod v vojno luko. Od poveljnika vojne luke se je podal japonski admiral še z nekaterimi drugimi častniki k vodju tukajšnjega okrajnega glavarstva, baronu Schönfeldu, in k županu dr. Varetonu, nakar so se podali nazaj na ladjo. Tekom popoldneva so vse gori omenjene osebe vrnile obisk japonskim gostom na vojni ladji. Zvečer so dali naši mornarični častniki svojim japonskim gostom na čast pojedino in koncert v provizorični častniški kazini. V petek popoldne so poleteli naši častniki s svojimi japonskimi kolegi na Brionske otoke, kjer je bil zvečer v tamošnjem hotelu velik ples. Japonske vojne ladje ostanejo v naši luki do 10. septembra.

Desetletnica kmečke knjižnice v Radečah.

V nedeljo dne 3. septembra je praznovala Kmečka knjižnica v Radečah desetletnico svojega obstoja. Dopoldne ob 8. uri je imel g. dr. J. Krek mlada deniški tečaj, katerega se je udeležilo poleg domačih mladeničev iz sosednjih župnij še veliko drugih, nekaj fantov je bilo tudi iz štajerskih sosednjih župnij. Dr. Krek je v poljudnih, jedrnatih besedah razložil bistvo liberalizma ter postanek socialnega vprašanja, razložil razne vrste socializma ter v kratko odmerjenem času očrtal

pot, po kateri bi prišlo do zboljšanja sedanjih razmer. Priporočal je naj se omenjena stvarna večkrat obravnava na društvenih sestankih, kajti nujno potrebno je, da se zanimanje za socialno vprašanje zanese med priprosto ljudstvo. Fantje so z živim zanimanjem sledili njegovim besedam, v svoje predavanje vpletel je mnogo praktičnih zgledov, tako da ga je vsak lahko razumel.

Ob 10. uri je bila sv. maša, katere so se udeležili Orli v kroju, zastave so poslala društva K. S. Z. v Ljubljani, Izobraž. društvo v Šmartnem in na Vačah.

Po sv. maši se je vršil v Narodnem domu slavnostni občni zbor, katerega se je udeležil novi častni član Kmečke knjižnice gosp. vitez pl. Gutmannsthal, občinski zastop, Orli v kroju, zastopniki okoliških izobraževalnih društev ter mnogo drugega občinstva. G. kaplan Anton Lovšin je v lepih besedah razložil pomen današnje slavnosti, opisal delovanje društva, katero se je posebno v zadnjih dveh letih, odkar se je ustanovil odsek Orel, zelo živahno razvilo. Društvo je pa vedno stal na strani naš dobrobrni mecen g. vitez Nikolaj pl. Gutmannsthal, ki je vedno z največjo požrtvovalnostjo prihitel društvu na pomoč ter omogočil tudi ustanovitev godbenega odseka. G. kaplan ga prosi, naj sprejme v zahvalo za njegovo velikodušnost, katero mu društvo itak nikdar povrniti ne more, diplomu častnega člana Kmečke knjižnice. — G. načelnik Z. O. Vojteh Jeločnik se nato v imenu g. pl. Gutmannsthal zahvali za izkazano mu čast ter obljublja, da bode vedno z največjim veseljem podpiral društvo, ki bo delovalo na katoliškem programu. Nato pozdravi kot predsednik S. K. S. Z. navzoče g. dr. Krek in izraža željo, naj pristopijo vsi krščanski možje in žene k društvu ter naj pridno hero katoliško časopisje, ki je še premalo razširjeno med našim ljudstvom. G. župan Jakob Rižnar najiskreneje čestita novemu častnemu članu ter ga prosi, naj nam vedno ohrani prijazno srce. Nato se je zaključil slavnostni občni zbor.

Popoldne po popoldanski službi božji vršila se je ljudska slavnost v prostorih Narodnega doma, katere se je udeležilo mnogo odličnih oseb in priprostega ljudstva. Kot slavnostni govornik je nastopil naš prvoboritelj g. dr. Krek, ki je z njemu lastnim govorniškim darom obravnaval temo: Kako povzdigniti izobraževalno delo v naših društvih? Zbrano občinstvo v natlačeno polni dvorani je kljub hudi vročini pozorno poslušalo govor dr. Kreka ter mu z gromovitim ploskom izreklo zahvalo za njegov prekrasen govor in praktične nauke. Nato so predstavljali člani odseka Ljudski oder Kmečke knjižnice Česnikovo narodno igro s petjem: »Domen«.

Po predstavi se je razvila v vseh prostorih Narodnega doma ob lepem petju cerkvenega zbora in zvoku tamburaškega zbora neprisliljena živahna zabava. Vsa slavnost se je izvršila v najlepšem redu in našim ljudem bode ostala gotovo v najlepšem spominu.

O vojaških vajah 3. zbora

smo dobili sledeče poročilo: Velike vojaške vaje 3. zbora, ki so se vršile prvič v zgornji Dolenjski, so bile dne 7. septembra točno ob 11. uri 15 minut v Radohovi vasi, 8 ur pod Ljubljano, odtrobljene. Dolenjska še ni videla toliko vojaštva kot te dni. Udeležilo se je vaj okoli 25.000 mož. Vaje je vodil korni poveljnik feldmaršallajnant Krziwanek. Pri vajah so bili, kolikor sem mogel na lici mesta konstatirati, sledeči oddelki: Pešpolki št. 7, 17, 27, 47, 87 in delno 97, dalje dva bosenska polka št. 2 in 4, 3 polki domobrancev, št. 3, 26 (za enega nisem izvedel), 5 bataljonov lovcev, št. 7, 8, 9, 24 in 29, dragonski polk št. 5, dva polka topničarstva, poleg tega vse ostale čete kot pionirji, telefonski oddelek, oddelek motornih koles, sanitetni itd. Avtomobilov se je 8 opazilo. Divizijske vaje so se vršile od 27. avgusta do 7. septembra, 5., 6. in 7. septembra so bile korne vaje. V teh treh dneh je vojaštvo malo spalo, bile so tudi nočne vaje. Najhujši boj je bil v sredo, dne 6. septembra, ki se je vršil okoli Police, Višnjegore, Grosupljega tja do Čušperka. Celi dan 6. septembra je bilo neprestano pokanje pušk in grmenje topov. Zlasti značilno so se čule strojne puške. Pričakoval se je konec vaj v Ljubljani, a vsled zmage »rdečih« — kakor se je splošno govorilo — bil je konec v Radohovi vasi. Po končanju vajah se je pomikalo vojaštvo neprestano šest ur po državni cesti preko Višnjegore. Polk za polkom je korakal, vmes konjeniki, topništvo in

avtomobili. Pešpolk je tvoril zadnji dan levo krilo »rdečih« po hribih okoli Zatičine, domobranci pa desno krilo proti Krki. Vsi kraji, koder so bile vaje, so bili telefonsko prepreženi. Vojaštvo je bilo nastanjeno po vseh 24 občinah sodnega okraja Višnjagora. — Ljudstvo je vojake prijazno sprejemalo in jim dajalo živil, zlasti na kmetih, brezplačno, osobito kruh in češplje. Zadnje dneve je vojaštvo mnogo trpele. Vode je bilo splošno dovolj na razpolago. Nesreča se je bila pripetila le ena: konj je ubil vojaka, katerega so v Zatičini z vojaško godbo pokopali. Korni poveljnik je stanoval v gradu Codelli pri Višnjigori.



Skupščina S. K. S. Z.

se vrši v nedeljo dne 17. septembra od 3. do 5. ure popoldne v veliki dvorani »Ljudskega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila Zvez za Kranjsko, Štajersko, Goriško in Koroško. — 2. Poročilo Zveze Orlov. — 3. Poročilo o »Sl. Straži«. — 4. Organizacija: a) pevskih odsekov; b) gledal. odsekov; c) ženskih odsekov; d) odsekov za prirodoslovne zbirke v društvih S. K. S. Z. — 5. Jugoslovanska Strokovna Zveza. — 6. Slučajnosti.

Vsa društva prosimo, da blagovolijo poslati k skupščini svoje zastopnike. Skupščina bo zelo važna radi organiziranja podrobnega dela v društvih.

Po skupščini zvečer otvoritvena predstava »Ljudskega odra«: »Divji lovec«.

Štajerske novice.

8 Osemdesetletnico svojega rojstva praznuje dne 14. t. m. g. Matevž Ravnikar, bivši znani gostilničar pri »Nemškem vitezu« v Ljubljani. Mož, ki je bil povsod zelo priljubljen, je še vedno čvrst in zdrav ter uživa sedaj srečno in mirno življenje pri svojem sinu g. Ivanu Ravnikar, trgovcu v Celju. Vrlemu jubilanu ključemo: Še mnogo let!

8 Neška kolonija v Pesnici. Pod tem naslovom poroča »Marburger Zeitung« da namerava v Pesnici zidati nek inženir več hiš ter jih prodajati Nemcem. V Pesnici bo v kratkem tudi ustvarjena nemška šola.

8 Griža v slovenjegraškem okraju. V okolici Slov. gradca se je zadnje čase zelo razširila griža. Pred mesecem dni so se pojavili posamezni slučajji griže v občinah Podgorje in Sv. Miklavž. V zadnjih tednih pa se je razširila tudi po ostalih občinah in so nekateri kraji popolnoma okuženi. Tudi v Slov. gradcu se je pojavilo več slučajev griže ter je neka oseba na tej boleznii že umrla. Oblasti so prepovedale prodajanje sadja ter ukazale odpadlo nezrelo sadje uničiti.

8 Posledice pretepa. V Kapeli, v radgorskem okraju, so se 2. t. m. zvečer stepli fantje iz dveh vasi. Mimo pretepa jočih fantov je prišla po cesti kmetica Antonič s svojim 14letnim sinom Francetom iz Okoslavcev, ki ga je eden izmed pretepačev sunil z nožem v srce, da se je na mestu zgrudil mrtev na tla. Zaprl so 18letnega posestnikovega sina Alojzija Heriča iz Rihterovcev in 16letnega Jožefa Žilaveca iz Kapele, ki sta opsumljena umora, ker sta bila pri pretepu oborožena z ostro bruseni noži.

8 Vurberk pri Ptujju. Tukaj se je zaročil dne 5. septembra t. l. g. France Koser, c. kr. poštar v Juršincih pri Ptujju, z gospodično Štefko Zdravec.

Novice iz Amerike.

Nova slovenska cerkev v Ameriki. V Sheboyganu, Wis., so 4. septembra blagoslovili novo slovensko cerkev sv. Cirila in Metoda.

V Ameriki umrla Slovenca. V Jolietu je umrl Jakob Cesar, bivši krojač, 82 let star, doma iz Semiča v Belikrajini. — V Aurori, Minn., je umrl 11. avgusta Slovenec Franc Bevka. Pokojni je bil star 38 let, doma iz Brež pri Ribnici, politični okraj Kočevje.

Slovenske poroke v Ameriki. V Jolietu se so poročili: John Perovšek iz Trebnjega z Ano Zabkar iz Kostanjevice; John Rifel iz Bele cerkve z go. Antonijo vdovo Knavs, roj. Šega iz Loškega potoka, in Francišek Zupančič iz Šmarjaz gospodično Terezijo Krničar iz Jezera na Koroškem. — Barber-tonu, Ohio, se je poročil Ivan Zalar, doma iz vasi Kot pri Ljubljani z gdč. M. Župi iz istega kraja. — V Clevelandu se je poročil Blaž Odar, doma iz Bleda na Kranjskem z gdč. Jožefo Malnič,

doma iz Ročinja na Goriškem. — V La Salle, Ill., so se poročili: Andrej Urbanc z gdč. Roziko Pelko, John Tomš z gdč. Ivanko Povše in Math. Povše z gdč. Anko Kastigar.

8 S podstrešja je padel pri Sv. Ani nad Teharjem šestletni Jurij Rebersak, in sicer štiri metre globoko. Dobil je smrtonovarne poškodbe. Spravili so ga v celjsko bolnišnico.

Obrtno nadzorsivo o gospodarskem položaju.

Pravkar je izšlo poročilo obrtnih nadzornikov o njihovem delovanju leta 1910.

Poročila o razmerah v steklarski obrti so zelo različna. Neka steklarska brusarna na zahodnem Nižje Avstrijskem je za polovico znižala število delavstva. Glažute na srednjem in na spodnjem Štajerskem so se pritoževale o slabi kupčiji. Te glažute izvajajo blago večinoma na južno Ogrsko. Glažute v liberškem ozemlju so delale slabe kupčije in so se zato razmere delavstva jako poslabšale. Južnozahodne češke glažute so 4 mesece počivale, brusnice za šipe so počivale 2 meseca. Revni delavci so bili prisiljeni radi brezdelja počivati. Tudi glažute luksusstekla niso imele dovolj dela. Severnozahodne češke steklarske brusnice so kljub odporu delavstva znižale plače za 7 odstotkov in so se lastniki izgovarjali, da rajši delavstvo odpuste, kakor pa da izplačujejo stare plače. Nasprotno pa poroča praški obrtni nadzornik, da je imela steklarska industrija dovolj dela, tišinjski obrtni nadzornik je posebej naglašal, da so imele glažute in brusarne luksusstekla dovolj dela. Liberški obrtni nadzornik je poročal, da se je dvignilo izdelovanje steklenih kamnov in da se je število delavstva pomnožilo. Budjejeviški obrtni nadzornik je poročal, da je dovolj dela pri izdelovanju votlega stekla. Glažute na zahodnem Češkem, ki izdelujejo velike šipe, so imele tako dobro leto, da so pričele celo delati že opuščene glažute.

Kakor v steklarski industriji si tudi poročila o opekarski industriji nasprotujejo. Medtem ko so nekatere opekarne zelo veliko delale, so pa češke in moravske imele jako slabo leto. Vplivalo je na delo opekarn osobito deževno vreme, ki je v Brnu tako vplivalo, da več opekarn niti delati ni pričelo.

Porcelanske tvornice v okrožju obrtnega nadzornika v Karlovih Varah so v drugi polovici leta imele dovolj dela, medtem ko je slabo delala majolska in siderolitska industrija na severnem Češkem.

Slabo je šlo malo železni industriji, tako da so osobito na zahodnem Nižjem Avstrijskem bili prisiljeni odpuščati delavce z dela, drugi so pa uvedli neprostovoljne praznike in znižali delovno dobo in seveda tudi plače.

Zelo obširno poročajo o strojni industriji obrtni nadzorniki v Plznu, Pragi, Brnu in v Dunajskem Novem mestu. Tožijo, da se odpuščajo delavci, da se znižuje na škodo delavcev delovna doba. Edino v Dunajskem Novem mestu je bilo dovolj dela in so zvišali število delavcev po motorskih tvornicah. Tudi praški obrtni nadzornik naglašja, da so precej dobro zaslužili strojni delavci splošno in še posebej delavci poljedelskih strojev. Plzenski obrtni nadzornik konstatira, da se je izboljšala kupčija strojev in orožja.

Glede na lesno industrijo poroča obrtni nadzornik v Ljubnem, da kupčija peša, obrtni nadzornik v Stanislavu toži, da se je kupčija zdatno poslabšala in da so celo ustavili več žag, opavski obrtni nadzornik pa naglašja, kako primanjkuje dela v lesni in v rezbarski industriji.

Odprava izvozne carine na surove kože je zelo neprijetno učinkovala na strojarsko industrijo, ker so poskočile cene surovin, medtem ko je ostala neizpremenjena za izdelano blago. Te razmere so provzročile, da so osobito gališke in bukovinske strojarne znatno omejile delo. Medtem ko je padlo izdelovanje surovega usnja, je pa znatno napredovala usnjarska konfekcija. Neka plzenska tvornica rokovic je imela toliko dela, da ni mogla niti izvesti vseh naročil. Praški obrtni nadzornik pa poroča, da nazaduje izdelovanje rokovic in izvaja: »Rokovična industrija, ki je imela prej svetovni sloves in gleda na 100letno tradicijo, je glede na inozemstvo v tehničnem oziru nazadovala, kar dokazuje, ker morajo gotove vrste, n. pr. Moccha, naročiti v inozemstvu in se morajo tudi rokovice barvati v inozemstvu.«

Glede na tekstilno industrijo so poročila splošno neugodna glede na pavolo, ostale tekstilne stroke, sukno in volna v praškem, budjeviškem in opavskem okrožju so se ojačile. Izjemo so delale zgolj severno nižjavstirske tvornice, ker je mila zima zelo učinkovala na proizvajanje. Izdelovanje tekstilnih izdelkov in perila se je dobro obneslo, kakor poročajo obrtni nadzorniki na Dunaju, v Pragi in v Plznu. Dunajski in praški tvorničarji te stroke so tožili, da manjka delavk.

Vedno večja poraba avtomobilov in naraščajoča potreba gumijevih izdelkov je povzročila veliko novih tvornic za izdelovanje gumijskega, kjer je dobilo dela veliko brezposelnih delavcev.

Izdelovanje lesnega papirja je trpelo na Koroškem, deloma tudi na Zgornjem Štajerskem, ker ni bilo odjemalcev, v Tišinu se je pa delavstvo polnoštevilno uporabljalo. Papirna konfekcija — osobito kartonaža — je deloma izkazovala dobro konjunkturo. Ljubljanski obrtni nadzornik je poročal, da se je ustavila ena papirna konfekcija in je 200 oseb izgubilo zaslužek.

Dobro kupčijo so imeli obrati živil. Češke sladkorne tvornice niso niti dobile dovolj delavcev, kar se je osobito poznalo radi dobre pesine letine. Celo tvorniške delavce so pošiljali na polje, da ni pesa zmrznila. Samo v praškem okraju je v 56 sladkornih tvornicah delalo 18.000 delavcev. Nekoliko slabše je bilo radi slabega vremena v kraljevograškem okraju, kjer so morali kampanjo prej zaključiti. Na Moravskem je pa bil obrat glede na izdelovanje sladkorja in sirupa slabši, ker se je pesa slabo obnesla.

V kemični industriji so trpele osobito manjše petrolejske rafinerije, ker se je dvignila cena surovemu petroleju. Začetkom leta dobro zaposlena industrija vžigalic je bila radi izpremenjenih razmer v inozemstvu težko prizadeta. Neka zgornjeavstrijska tvornica vžigalic je bila prisiljena znižati delavcem na škodo delovno dobo, v dveh večjih tvornicah na južno-zahodnem Češkem so morali obrat omejiti na 5 dni tedensko in odpustiti 10 do 15% delavcev.

Stavbinska podjetja pa izkazujejo z malimi izjemami prav dobro delovrško.

Dnevne novice.

Zbor Dalmatinske Stranke Prava, ki se je sešel v Splitu, je poslal dr. Šustersiču kot načelniku S. L. S. sledečo brzojavko: Split, 7. septembra. Z zbora Stranke Prava oduševljen pozdrav bratom Slovincem! Dr. Prodan.

Socialnodemokratski shod proti draginji. Jutri dopoldne ob 10. uri imajo v »Mestnem domu« socialni demokratje shod proti draginji. Proti shodu samemu nimamo seveda ničesar omeniti, pač pa proti »šlagerjem«, s katerimi bodo jutri socialnodemokratski tajniki in vodje delavce in delavke obdelavali in v svoje mreže lovili. Na vrsti bo zopet argentinsko meso, veleagrarno oduševstvo in druge take stvari, ki so jih socialni demokratje že desetokrat v »Zarji« brali. Mi smo to gonjo že večkrat v našem listu pojasnili in pokazali, da socialni demokratje sami to gonjo proti kmetu obsojajo in kažejo na zle posledice, ki jih utegne imeti odprtje mej za delavca in kmeta. Če bodo prišli socialni demokratje zopet z ameriškimi mesom, jim v spomin pokličemo, da se je meso v Ameriki v primeri z nami vsled mesnih kartelov veliko bolj podražilo, kakor pri nas in da bi imelo k nam uvažano argentinsko meso pri nas isto ceno, kakor naše. Kdor je bral naše razprave o draginji in socialni demokraciji, bo popolnoma in jasno o namenih in ciljih pa tudi o popolni brezglavosti socialnodemokratske agitacije, ki jo razvija v draginjskem vprašanju. Med nami in socialnimi demokrati je ta razloček, da se naša stranka resno bavi, kako bi dvignila blagostanje ljudstva, socialna demokracija pa samo to priliko politično izrablja, kakor mešetar, samo da nezadovoljne in lačne ljudi namesto da bi jim res pomagala, še bolj lačne in še bolj nezadovoljne pravi in jih v svoj tabor prižene. Kdor se s takim sredstvi proti draginji bori kakor socialna demokracija, ne bo draginje nikdar opravil.

Zakon proti kartelom je švindeln, tako je pisala »Zarja« pred par dnevi in se v nas zagnala, češ, da ljudstvo s tem zakonom samo trapimo, ker ni tak zakon sploh nič vreden in se ne da z njim draginje odpraviti. Danes pa priobčuje predlog soc. demokratskih državno-zborskih poslancev, ki so ga stavili v dunajski zbornici in ki zahte-

va, naj gospodarski odsek poslanske zbornice izdela zakonske predloge proti kartelom. Predlog se glasi: »Gospodarski odsek se pozivlje, da skliče anketo o kartelih v najvažnejših industrijskih strokah, da poroča poslanski zbornici o rezultatih te ankete in da ji na podlagi teh rezultatov poda predloge o zakoniti ureditvi kartelstva. Na anketi je zlasti preiskati organizacija kartelov, njih vpliv na cene blaga, delovne in plačilne razmere v karteliranih obratih, ter vpliv kartelov na nadaljni razvoj industrije.« — Torej kdo uganja »švindeln«? Če mi zagovarjamo zakon proti kartelom, je to za »Zarjo« »švindeln«, če pa soc. demokrati kaj takega predlagajo, potem je pa to najbolj pametna in najbolj človekoljubna uredba, katere se sploh ne sme kritizirati. Sicer pa je ta njihov predlog kaj značilen: Dočim je S. L. S. vložila od dr. Kreka izdelani protikartelni zakon, pa sociji predlagajo le anketno, to se pravi toliko, kakor da jih zoper kartele kaj resnega in nujnega storiti sploh ni volja, pač pa bi radi vse skupaj z »anketo« pokopali, ljudstvu pa nekaj peska v oči natrosili. Tako Karpelesovi prijatelji, sodrugji, vedno delajo.

Od kod ta ljubezen? Socialni demokratje so postali nekaj časa sem veliki prijatelji in zagovorniki slovenskega liberalnega učiteljstva. Dočim nismo preje nikdar brali v socialnodemokratskih listih o naših učiteljih, kvečjem da so jih tupatam nekoliko ozmerjali, prinaša sedaj »Zarja« po cele kolone o Slomškarjih in o dr. Lampetu in o gibanju našega učiteljstva, in to v takem tonu in s tako obširnostjo, kakor smo le pri »Učiteljskem Tovarišu« vajeni. Ta socialnodemokratska ljubezen pa datira od tistega časa sem, odkar se »Zarja« v »Učiteljski tiskarni« tiska. Mislimo, da to ljubezen sedaj vsakdo razume. Denar je sveta vladar!

Liberalno delovanje na deželi. (iz Zagorja). Dne 3. septembra so sklicali zagorski liberalci v gostilni pri Medvedu shod, na katerem so ustanovili liberalno kmečko gospodarsko društvo. Sklicatelji shoda so sami nekmetje, vpokojeni orožnik in občinski tajnik Kerschnig, dalje vpokojeni uslužbenci premogokopne družbe, Poljšak, Jerin, Korbar in vpokojeni orožnik Gerčar. Udeleženci shoda, ki jih je tajnik Kerschnig našel po prvi maši okrog cerkve, so bili večinoma iz kotredeške doline, tudi nekaj pristašev S. L. S., ki so jih liberalni pristaši s seboj povabili. Kerschnig se je pa teh naših mož zbal in po dolgem pogajanju in pogovarjanju se je odločil, da gre s svojimi možmi v neko stransko sobo, naši so pa šli. Brez skrbi je potem zabavljal čez S. L. S. Kmetje so se povpraševali, kako je to, kmečko društvo se ustanavlja, pa ne pustijo kmetov zraven? Tudi Cobal je shoda iskal in povpraševal, toda žalibog, shod se je vršil potem varno za zaprtimi durmi. Da ta shod ni bil nič vreden, ni treba praviti. Naši kmetje ne bodo šli na te limanice, ker Kerschnig, Poljšak, Jerin in Korbar se na kmečke potrebe toliko razumejo, kakor zajec na boben. — Opozarjamo pa na to rovanje liberalcev naše Kmečke Zveze!

Imenovanje. G. dr. Just Bačar iz Ajdovščine, ki je pred kratkim dovršil svoje medicinske študije, je imenovan od goriškega deželnega odbora za sekundarija v goriški umobolnici.

Utopljenec. Iz Gorice: V Soči je nad jezom pri Stračicah v terek okrog pol 4. popoldne se kopal 19letni Alojzij Bremec, doma iz Lokovca nad Gorico. Kraj je nevaren, voda globoka. Zašel je pod neko skalo in izginil pod vodo. Šele čez kakih 20 minut so ga potegnili na suho dijak Res in še neki laški dijak. Poskušali so ga oživiti. Ker se jim to ni takoj posrečilo so ga pustili. Skor gotovo pa je ubogi mladenič takrat še bil živ, ko so ga izvlekli iz vode. Bil je še gorak in oči, ki so mu jih odprli, so bile še popolnoma čiste. Zato ne razumemo, kako je navzoči policijski organ ljudem, ki so hoteli utopljenca oživljati, mogel reči, da naj puste, ker ne bo več pomagalo.

Pomanjkanje vode se kaže v Trstu. Aurizinski vodovod daje v 24 urah le 15.000 m³, dočim bi jih moral 17.000. Vodna površina pada. Ako suša ne poneha, bodo zgornji deli mesta brez vode.

Umrli je 8. t. m. v župnišču na Breznici uslužbena gdnca. Mar. Hren. Pogreb bo v nedeljo, dne 10. septembra, ob pol 4. uri popoldne. Priporoča se blaga umrla v molitev in blagohoten spomin.

Nagrado 52 K 50 v je priznala kranjska deželna vlada gimnazijcu Hermanu Reschu v Kranju, ki je z lastno nevarnostjo rešil utopljenca Palmiro Fajdiga, ter Ivanu Malešič, trgovskemu vajencu v Idriji, ki je istotako

rešil pred utopljenjem rudarjevega sina Ivana Ličarja iz Idrije.

Hrbet si je zlomil 28letni Franc Plahuta iz Batuj pri padcu z oreha, na katerem je stal ter klatil orehe. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorici.

V listo tržaških odvetnikov je vpisan dr. Hugo Trevisini s sedežem v Trstu.

Japonskih vojnih ladij ne bo v Trst, kakor se je svoj čas poročalo. Iz Pulje, kjer se flota sedaj nahaja, odidejo na Malto in odtod na Japonsko.

Radi šplonaže je bil v Trstu obsojen Josip Ruvalo iz Palerme na osem mesecev ječe in izgon. Ruvalo si je hotel v korist Italije preskrbeti razne tajne vojaške predmete in načrte.

Od dne do dne bolj se razširja Kolinska kavna primes v korist Obmejnih Slovencev po slovenskih družinah. Čim dalje rajši jo imajo naše gospodinjke, ker vedno bolj uvidevajo, da je to najboljši kavni pridaček. Vpoštevajo pri tem seveda tudi to, da je ta kavni pridaček edino pristno domače blago te vrste in na prodaj v korist obmejnih Slovencev. »Slovenska Straža«, v katere blagajnico se stekajo dohodki od tega kavnega pridačka, je s tem denarjem že marsikaj koristnega napravila za obmejne Slovence. Zato, gospodinjke glejte ne le, da se bo doma pri Vas rabila samo Kolinska kavna primes v korist obmejnih Slovencev, ampak delajte na to, da se bo udomačila tudi tam, kjer je morda še ne poznajo. Pri nakupu pazite strogo na napis »V korist obmejnih Slovencev« in pa na to, da je na vsaki škatljici pritisnjen pečat »Slovenska Straža«! Kajti le taka je pristna!

Oddaja kolodvorske restavracije v Kanfanaru. V postaji Kanfanar se odda s 1. decembrom oziroma že tudi s 1. novembrom t. l., če se dotlej najde pripravlen prosilec, kolodvorska restavracija. Tozadevne primerno kolkovane prošnje z navedbo ponudene letne najemščine je poslati c. kr. državno-železniškemu ravnateljstvu v Trstu.

Kongres avstrijskih mest se bo letos vršil v drugi polovici meseca septembra. Glavna posvetovanja bodo posvečena draginjskemu vprašanju, posebno oskrbovanje mest z mesom.

Nesreča v cerkvi. Iz Sežane poročajo: V Tuk. župni cerkvi se je vršila včeraj sv. birma. Vsled tega je naročil župnik 24letnemu Franu Škrinjarju, iz Sežane, naj očisti veliki lesteneč, ki visi sredi cerkve. V to svrhu je Škrinjar stopil na kake dva metra visoke lestev, a je pri tem izgubil ravnotežje in skupaj z lestencem, katerega se je bil oprijel, padel na cerkveni tlak in sicer tako nesrečno, da si je prebil čepinjo. Težko ranjenega je obvezal takoj prihiteli zdravnik dr. Vrčon in ga dal z vso skrbnostjo prenesti na dom. Nesrečnega, ki se ni prav nič zavedel, so prepeljali v tržaško bolnišnico.

Tržaški stolni kapitelj. Kanonik stolnega kapitelja v Trstu g. Frančišek Kosec je imenovan stolnim školastikom omenjenega kapitelja.

Zdravstvene razmere v Trstu. Trst in Primorje je že zdavnaj popolnoma prosto kolere. To ponavljamo zato, ker izvestna žurnalistika precej brezvestno rubricira bogve kake zakotne in malone nič sumljive slučaje še nadalje pod naslovom »Kolera v Trstu«. Sežansko glavarstvo je iz previdnostnih zdravstvenih razlogov prepovedalo tradicionalne cerkvene slavnosti Malega Šmarna na Repentabru, Velikem Repnu, Kačicah in v Rodiku. Zato se ne bo dopuščalo romarjev v te-le kraje.

Ljubljanske novice.

Dopolnilna deželnozborna volitev v Ljubljani. Nova volitev deželnozbornskega poslanca iz volilnega razreda mest in trgov v vol. okraju mesta ljubljanskega namesto odstopivšega poslanca Ivana Kneza se bode vršila dne 31. oktobra 1. 1911. v postavnoločenem kraju, t. j. v Ljubljani.

Ljudski oder. Dramatični odsek S. K. S. Z. »Ljudski oder« je priredil včeraj zvečer ob pol osmih produkcijo gojencev prvega in drugega kurza svoje dramatične šole, katero vodita gg. dr. Ivan Robida in profesor Adolf Robida. Dvorana je bila popolnoma razprodana. Proizvajale so se dramatične scene: Snubitev Porcije iz »Beneškega trgovca«, Marjetina Molitev iz »Fausta«, dramatisirana staroangleška Ossianova balada Edvard, Zenitovanje iz Ganghoferjevega »Vaškega podobarja« in deklamacije: Zupančičeva »Grobovi tulijo«, Prešernova »Sirota Jerica« in »Nuna in kanarček«, Jurčičeva »Vrnitev v domačijo« in Gregorčičeva »Oljki«. Naprosene obširne ocene danes še nismo dobili, jo torej priobčimo v ponedeljek. Poročevalec »Laib. Zeitung« hvali predvsem žensko igralno

osobje in nekatere moške, scenerija pa je bila izborna, maske in kostumi zelo dobri. V občje smemo biti z uspehi naše dramatične šole zelo zadovoljni in gre za večerajšnje dobro uspele prve prireditev »Ljudskega odra« zlasti velika hvala obema voditeljima šole, ki sta se pokazala za strokovnjaka. Več kakor rečeno v ponedeljek.

Ljudska kuhinja začne poslovati ponedeljek 11. t. m. Prostori so zdaj na novo lično urejeni.

Vincencijeva konferenca Sv. Petra v Ljubljani, naznanja vsem bratom, da se vrši seja v ponedeljek, t. j. 11. septembra 1911, točno ob 6. uri zvečer v Marijanišču. Za polnoštevilno udeležbo se prosi.

Slovensko gospodarsko in izobrdruštvo za Trnovo in Krakovo v Ljubljani priredi dne 17. t. m. ob 3. uri pop. na vrtu gostilne g. Mih. Weissa v Kobjušni ulici vinski trgatav s prav bogatim sporedom. Upamo, da bodo naši somišljeniki in somišljenice upoštevale to prireditev in v velikem številu posestili veselico, ki bo zelo zabavna in je vstopnina samo 20 v za osebo. Vabimo pa tudi prijatelje društva, da nam priskočijo na pomoč s kakim dobikom ali darom za veselico. Darove sprejema g. Rud. Zalar v Cerkvni ulici št. 11. Somišljeniki in somišljenice, udeležite se te veselice!

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) se bodo na novo vstopajoči učenci sprejemali v petek dne 15. septembra, za sprejem pa izkušali v soboto dne 16. septembra. Vse drugo pove današnji inserat.

Gremij trgovcev v Ljubljani je na svojem občnem zboru dne 9. maja 1909 sklenil, da se odpravijo noveletna darila in velikonočna darila odjemalcem, ravno tako pa tudi dajanje daril različnim društvom za prirejanje veselice. Gremij je o tem sklepu obvestil vse člane pismeno, opozoril jih pa potem še večkrat potom časopisov s pripombo, da je v smislu gremijskih pravil kazniv vsak član, ki se temu sklepu ne pokori. Ravno zadnji čas pa so zopet nekateri člani dali različnim društvom dobitke za prireditev veselice. Ne samo, da so grešili proti gremijskim pravilom in sklepu občnega zbora, postavijo tudi svoje sotrgovce, ki se drže sklepa občnega zbora in ne dajo daril, v slaboluč nasproti občinstvu ter jih na ta način oškodujejo pri trgovini. Gremij trgovcev zadnjič opozarja vse svoje člane na gori navedeni sklep s pripombo, da bo proti onim, ki se še pregreše v tem oziru postopal najstrožje. Dalje se vsi gg. trgovci naprošajo, da ne pošiljajo k načelniku trgovskih uslužbencev, ki so na potovanju in prosijo podporo, Obrtna oblast je prepovedala gremiju podpirati te ljudi, gremij pa tudi nima sredstev, da bi podpiral v največjih slučajih delomrzneže.

Zlet društva slov. trgovskih sotrudnikov v Kolinsko tovarno. Omenjeno društvo je priredilo v nedeljo, 3. t. mes., zlet v kolinsko tovarno, kateri je bil nepričakovano dobro obiskan. Udeležence sta vodila g. Walland ter delovodja g. Mucafir. Udeleženci so z vidnim zanimanjem sledili razkazovanju raznih strojev in pripravljanju kavinih primesi. Splošno pa so občudovali veliko čistost, ki res vlada v tovarni. Vodstvo je pri razkazovanju kazalo pravo slovansko gostoljubnost ter končno udeležence pogostila. V imenu odsotnega g. ravnatelja je pozdravil navzočega g. Dolničar. Zahvalil se mu je predsednik društva g. Ancona ter nazdravil g. ravnatelju. V nadaljnjem govoru je povdarjal važnost in pomen kolinske tovarne na narodno-gospodarskem polju ter končal svoj govor z željo, da si vsi udeleženci obdrže kolinsko tovarno v dobrem spominu ter njene izdelke vedno in povsod kot res najboljše priporočajo.

Strokovni tečaji za krojače, krojačice in čevljarje v Ljubljani se bodo slovesno zaključili v nedeljo, dne 17. t. mes., ob desetih dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«. Razdelila se bodo ob tej priliki izpričevala vsem udeležencem tečajeve kakor tudi onim, ki so napravili preizkušnjo za mojstre, oziroma mojstrice, nakar se bo otvorila razstava v vseh tečajih izvršenih risarij in del. Slavno občinstvo se vabi na udeležbo, kakor tudi na obisk razstave, ki bo odprta od 17. do vštete 19. t. mes., od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne. Vstop je brezplačen. — Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani.

Umrli je danes zjutraj v deželni bolnišnici gospod Ivan Stritar v starosti 71 let. Pokojni je bil bratranec pesnika Stritarja. Pogreb bode v nedeljo popoldne ob 5. uri iz mrtvašnice deželne bolnišnice. Bodi mu zemljica lahka!

Samoumor. Včeraj zvečer je na železniškem prelazu v Glinški ulici

skočil pod vlak nek neznan mož. Vlakovodja je takoj ustavil vlak, nakar so samomorilca potegnili izpod stroja. Na lice mesta došla policijska komisija je našla pri samomorilcu delavske knjižice na ime Jožef Mokole, rojen leta 1860 na Slivni okraj Ljubljana. Vzrok samoumora je neznan.

Ij **Imeniki volilcev**, ki so preostali od letošnje občinske volitve in ki obsegajo nad 9000 ljubljanskih naslovov v alfabetskem redu ter torej izvrstno služijo za naslovnik, so, kolikor jih je še na razpolago, pri ekspeditu mestnega magistrata za ceno 10 K za kompletan eksemplar na prodaj.

Ij **S ceste**. V četrtek je nek voznik z Dunajske ceste v Frančiškansko ulico tako neprevidno zavil, da je podrl na tla trgovca Jakoba Höniga, kateri pri padcu ni zadobil nobene poškodbe, temveč se je bil le močno prestrašil. V Kolodvorski ulici sta skupaj trčila dva kolesarja in si oba poškodovala kolesi.

Ij **Izgubljeno in najdeno**. Ga. Mlakarjeva je izgubila dva zlata prstana. Delavčeva žena Marija Cotman je izgubila denarnico z manjšo svoto denarja. Gospod Franc Pretner je našel toplomer. G. Franc Premk je našel kolesarsko orodje. Delavec Jurij Sodnikar je izgubil tolar sv. Jurija iz leta 1613.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŠTAJERSKI DEŽELNI ZBOR.

Gradec, 9. septembra. Včeraj je konferiral cesarski namestnik grof Clary s slovenskimi poslanci dr. Korošcem in Robičem zaradi zasedanja štajerskega deželnega zbora. Vsled tega je sklican Slovenski klub štajerskih deželnih poslancev za dne 12. t. m. na posvetovanje v Maribor. Ker še Nemci vedno odklanjajo, da bi ugodili gospodarskim in kulturnim zahtevam spodnještajerskih Slovencev, je vkljub delovljnosti slovenskih poslancev malo upanja, da se skliče štajerski deželni zbor.

ODSTOP VOJNEGA MINISTRA.

Dunaj, 9. septembra. Vest, da vojni minister Schönaich že tekom prihodnjega tedna odstopi, se potrjuje. Tudi je gotovo, da mu bo sledil sarajevski zborni poveljnik pl. Auffenberg.

LONDONSKI ŽUPAN NA DUNAJU.

Dunaj, 9. septembra. Danes je dopel semkaj londonski lord-mayor z mnogimi občinskimi svetniki. Bili so na zahodnem kolodvoru od dunajskega župana dr. Neumayerja in občinskih svetnikov sprejeti. Sprejme jih tudi cesar.

DEMONSTRACIJA ZOPER PODRAŽEVANJE STANOVANJ.

Dunaj, 9. septembra. V Meidlingu so se demonstracije proti podraževanju stanovanj ponovile. Demonstranti so razbijali šipe na hišah onih posestnikov, ki so najemščino zvišali. Policijo je množica napadla s kozarci. Policija je več izgrednikov aretirala.

POSLANEC ŠILENY UMRL.

Brno, 9. septembra. Tukaj je danes po težki operaciji umrl državnozborni poslanec Šileny.

† KARDINAL PUZYNA.

Krakov, 9. septembra. Truplo rajnega kardinala Puzyne pokopljejo jutri v katakombah.

EDISON NA DUNAJU.

Dunaj, 9. septembra. Semkaj je danes dospel sloveči iznajditelj Edison.

POŽAR.

Praga, 9. septembra. V občini Velta je zgorelo 21 hiš.

OKUŽENA DONAVA.

Budimpešta, 9. septembra. Tukajšnji magistrat je prepovedal vodo iz Donave piti, v njej se kopati in prati, ker je od kolernih vibriov okužena.

POGAJANJA MED FRANCIJO IN NEMČIJO.

Berolin, 9. septembra. Nasproti uradnemu dementiju vztraja »Post« na tem, da je nemška vlada predloge francoske vlade odklonila in stavila druge protipredloge.

Pariz, 9. septembra. V tukajšnjih dobro informiranih krogih sodijo, da bodo pogajanja med Francijo in Nemčijo precej dolgo trajala, morebiti celo do srede oktobra. Glede popolne odpovedi Nemčije, kar se tiče političnega vpliva v Maroku, to je pripoznava francoskega protektorata nad šerifsko državo, vlada popolno soglasje med obema državama, kakor tudi glede odškodnine, ki jo ima Francija dati Nemčiji v Kongu, sporno pa je, kako naj se varjejo gospodarski interesi Nemčije v Maroku, ker se Francija glede garancij nič konkretno ne izraža.

LAHI HOČEJO TRIPOLIS.

Rim, 9. septembra. »Gazzetta di Venezia« trdi, da se laška vlada in visoka porta pogajati glede tripoliškega vilajeta. Po eni verziji hoče Italija imeti v Tripolisu zgolj trgovinske koncesije, po drugi pa politični protektorat kakor ga zahteva Francija v Maroku. Sicer pa da je ministarstvo Giolittijevo vojaški ekspediciji v Tripolis nasprotno.

Rim, 9. septembra. »Giorno« trdi, da bo Italija glede tripoliškega vprašanja v najkrajšem času intervenirala, morebiti še predno se sklene maroški dogovor med Francijo in Nemčijo.

Dunaj, 9. septembra. Glasom nekega poročila »Neue Freie Presse« iz Carigrada se med Italijo in Turčijo ne vršijo nobena pogajanja, ker Italija ni stavila tozadevno nobenega predloga. Turško časopisje v obče že samo proti taki nameri odločno protestuje.

PROTIREPUBLIČANSKA ZAROTA NA FRANCOSEM.

Bruselj, 9. septembra. »Journal de Liège« objavlja senzačen dopis iz Pariza o zaroti proti francoski republiki na korist princa Viktorja Napoleona. O zaroti je po neprevidnosti zarotnikov izvedel neki general. Pod vodstvom princa Viktorja Napoleona deluje že več tednov neki odbor za to, da zasede princ francoski prestol. Štirje pododbori skrbe za propagando v armadi, v parlamentu, za demonstracije, za nemire in za sabotažo ter za organizacijo prinčevih pristašev. Princ Viktor Napoleon je tudi ustanovil mali dvor.

PODRTO GLEDIŠČE.

Nizza, 9. septembra. Tukaj se je podrla zgradba Eldorado - gledišča. Pri tem je bilo 11 delavcev ubitih, 10 ranjenih. Nesreča se je zgodila vsled tega, ker se je stavba prehitro gradila.

MONA LISA NAJDNA?

Pariz, 9. septembra. Poroča se, da so pri dveh avtomobilistih našli Mono Liso. Ko sta se že peljala blizu špansko-francoske meje, je prišel slučajno k avtomobilu arheolog Campany, ki je opazil v avtomobilu zavoj. Odgrnil ga je in zagledal glavo Gioconde. Policija je aretirala avtomobilista, ki sta izjavila, da sta Portugalca, da hočeta s sliko v Coimbro in da je slika zgolj kopija originala in da nimata s tatvino nikakega stika. Izpovedala sta bila na španskih tleh. Francoska vlada je naprosila špansko, da bi smeli francoski strokovnjaki dognati, če gre za original Mona Lise.

Pariz, 9. septembra. Sled, ki so jo zadnji čas zasledili, je napačna. Avtomobilista nista imela s seboj ukradene Mone Lise.

IZSELJENCI ZAPUŠČAJO AMERIKO.

New York, 9. septembra. V Ameriki naseljevanje nazaduje. Meseca julija in avgusta se je naselilo 30 odstotkov manj naseljencev, kakor lani.

KITAJSKA SE MODERNIZIRA.

Peterburg, 9. septembra. »Rosija« poroča iz Pekina, da vpeljejo na Kitajskem evropski koledar začetkom leta 1912.

— Na nadaljevalni dekliški šoli (VI. VII. in VIII. razred) v **Novem mestu** pod vodstvom č. šolskih sester de Notre Dame se prične šolsko leto **dne 16. septembra s slovesno sv. mašo**. Vpisovanje bo **dne 13. 14. in 15. septembra dopoldne od 9. do 12. in popoldne od 2. do 4. ure v Rometovi hiši**. Poučuje se po učnem načrtu za meščanske šole. Sprejemajo se tudi zunanje učenke, ki lahko dobe stanovanje pri poštenih, zanesljivih družinah. Šolnina znaša mesečno 6 K. 2656 6

Zobna krema
KALODONT
Ustna voda

D. Demšar
= zopet ordinira. =
2685 2

TRZNE CENE.
Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta, 9. septembra.

Pšenica za oktober 1911	11.97
Rž za oktober 1911	10.33
Oves za oktober 1911	9.47
Koruza za september 1911	8.87
Koruza za maj 1912	8.44

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
8	9. zveč.	737.4	20.3	sl. sever	jasno	
9	7. zjutr.	736.6	15.0	sl. jlvzh.	soparno	0.0
	2. pop.	735.6	22.1	sl. jug.	del. jasno	

Srednja včerašnja temp., 21.4° norm. 15.9°.

Dr. Ivan Jenko
se je vrnil ter zopet ordinira.
2688

Nič ni boljšega
za hitro prireditev jako okusne goveje juhe kot
MAGGI JEVE
kocke za govejo juho
à 5 vinarjev. 2641

MAGGI JEVE kocke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha v trdi obliki in vsebujejo tudi potrebno sol in dišave.
Prave samo z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križem.

Več spretnih stavcev
sprejme
Katoliška tiskarna.

Korektorja
obvladajočega slovenski, nemški in laški jezik, sprejme Katoliška tiskarna. - Pismene ponudbe z dokazili sposobnosti naj se naslove na vodstvo tiskarne. 2662

Izjava oz. preklic.
Podpisani sem žalil g. Matijo Jeraja, posestnika v Podgorju, s tem, da sem mu očital, da je Kristusa zatajil. Obžalujem te svoje besede in se zahvaljujem, da mi je g. M. Jeraj proti plačilu vseh stroškov odpustil kazen. 2699
KAMNIK, dne 25. vel. srpana 1911.
Janez Rozman l. r.
po domače SMOLE, posestnik v Podgorju.

Izjava.

Jaz podpisani Peter Likar, posestnik v Zadlogu št. 28, obžalujem vse nepremišljene žalitve, ki sem jih izrekel g. Ignaciju Trevnu, kovaškemu mojstru v Idriji, ker mi ni dal prav nobenega povoda do razžaljenja, ter se mu zahvaljujem, da mi je moje dejanje odpustil in odstopil od obtožbe.

Peter Likar.

Ivan Stritar
danes zjutraj ob pol 5. uri v 71. letu svoje starosti, po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb predragega nam ranjkega bode jutri v nedeljo ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče k sv. Križu. 2712
Blagega ranjkega priporočamo vsem v pobožno molitev in blag spomin.
Ljubljana, dne 9. septembra 1911.
Žalujoči ostali.
Mesto vsacega posebnega obvestila.

Zahvala.
Ob smrti svojega ljubljenelega soproga, gospoda
Alojzija Feranta
c. kr. davčnega sluga
izrekam vsem prijateljem in znanecem, ki so spremlili dragega ranjkega k večnemu počitku, najiskrenejšo zahvalo. 2695
Osobito pa se zahvaljujem gospodu dr. Slajmerju in častitim usmiljenim sestram v Leonišču za požrtvovalni trud med boleznijo, in pa gg. uradnikom c. kr. okrajnega glavarstva, c. kr. davkarije in sodnije na čelu njih predstojnikov, nadalje c. kr. orožništvu in finančni straži in kolegom ranjkega za mnogoštevilno spremstvo pri pogrebu.
Za podarjeni krasni venec se zahvaljujem gg. uradnikom davčnega referata, davčnega urada in gospodu nadzemljemeru.
Istotako se zahvaljujem gospej Minki Hrašovec za izkazano mi naklonjenost v času bolezni.
Vsem in vsakemu kličem: „Bog plati!“
Radovljica, 6. septembra 1911.
Žalujoča soproga in otroci.

Zahvala.
Za premnoge izraze tolažilnega sočutja in sožalja ob smrti našega iskreno ljubljenelega, predobrega soproga, ozir. očeta, gospoda
Boštjana Trampuš
posestnik ltd.
izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo vsem, ki so ob času nesreče stali s svojo pomočjo tolažilno na strani, prečast. duhovščini, gg. pevcem za ganljivo petje in vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli spremit predragega ranjkega k večnemu počitku. 2696
Bog povrni stotero!
Sliničica pri Medvođah, 6. septembra 1911.
Žalujoči ostali.

Zahvala.
Za izraženo sočutje povodom smrti preblage naše matere, ozir. stare matere, tete, sestre in tašče, gospe
Frančiške Lavš
izrekamo vsem našo najtoplejšo zahvalo. 2702
Ljubljana, 9. sept. 1911.
Žalujoči ostali.

Veliki slovenski mladeniški shod na Koroškem.

Pri Sv. Križu nad Spodnjim Dra-
vogradom se je vršil včeraj, 8. t. m.,
velik, krasen mladeniški shod. Zboro-
vanje je otvoril dr. Rožič. Pozdravil
je vse prav pristrčno: fante, može, žene
in dekleta.

Kot prvi govornik je govoril vlč. g.
župnik Rozman s Črneč. Orisal nam
je, kakšna je in kaj mora biti prava
mladeniška organizacija. Pred šest-
deset leti je slovenski škof Anton M.
Slomšek blagoslovil to cerkev sv. Križa
in danes je lepa romarska božja pot.
Tukaj pri Sv. Križu pod varstvom Ma-
rije naj se začne prava mladeniška
organizacija!

Za vlč. g. župnikom Rozmanom je
govoril vlč. g. profesor dr. Hohnjec
iz Maribora. Veleučeni gospod govor-
nik je dal zbranim mladeničem, mo-
žem, ženam ter dekletam uporabljive,
praktične in dobre nasvete, kaj zadobi
pravzaprav naša mladina v organiza-
ciji. Mnogobrojni poslušalci so z vid-
nim zanimanjem sledili podučnim bes-
edam znanega mladeniškega organi-
zatorja iz zelene Štajerske.

Kot tretji govornik je nastopil dr.
Val. Rožič iz Celovca. V svojem go-
voru je razvil misel, da moramo biti
Slovenci dobri, zvesti avstrijski domo-
ljubi, ker bodočnost avstrijske države
leži na jugu — ne na severu! — Mladi-
na — fante in dekleta — morajo na
krov — na stražo! V izobrazbi, v samo-
pomoči je rešitev našega naroda! —
Mladeniška, gospodarsko-socialna po-
litična organizacija nas bo storila
močne! — V krasnih besedah je razvil
dr. Rožič program mladeniške in go-
spodarske organizacije za Spodnje
Koroško!

Vsem govornikom so zborovalci
burno pritrjevali, zlasti mladi govor-
nik iz zelene Štajerske je vzbudil mno-
go pozornosti. Shod se je zaključil ob
najlepšem navdušenju in upamo, da
obrodí najlepših sadov! Živela mlade-
niška organizacija na Koroškem!

Socialno zavarovanje v Franciji.

Po 30 letih proučavanja in pred-
priprav je 3. julija letos stopil v veljavo
francoski socialnozavarovalni zakon.

Zakon uvaja prisilno zavarovanje
industrijskih in kmečkih delavcev, ka-
terih letna plača ne preseže 3000 fran-
kov. Vplačila znašajo na leto za moške
9 frankov, za ženske — tudi te so ob-
vezane k zavarovanju — 6 frankov. Za
priložnostne in akordne delavce se do-
nesek v isti visočini sorazmerno s časom
zaračuni.

Enako svoto kakor delavec mora
plačati za vsakega posameznega delav-
ca in delavko tudi delodajalec, ki na
delavca odpadajočo zavarovalno pre-
mijo istemu kar od plače odtegne in
potem s svojim doneskom skupno vpla-
ča v določen zavarovalni zavod. Ven-
dar pa vplačila delodajalca ne smejo
presejati letnih 9 frankov za osebo.

Država prispeva k zavarovanju
tako, da vsakemu zavarovancu od dne-
va, ko je začel prejemati starostno
rento, od svoje strani doplačuje na leto
po 60 frankov do njegove smrti. To pa
le pod pogojem, da je zavarovavec
vplačal vsaj 30 letnih premij. Ako je
število premij nižje ko 30, a vendar
presega 15, se državni prispevek soraz-
merno zniža.

Za zvišanje starostne rente lahko
delavec poleg obveznega prispevka pla-
čuje še prostovoljnega; višina delo-
dajalčevih in državnih prispevkov pa v
vseh slučajih ostane ista. Le v slučaju,
da letna vplačila delavcev ne dosega-
jo 9 frankov, se državni prispevek primer-
no zniža.

Uživanje, oziroma izplačevanje
starostne rente se redno prične z do-
končanin: 65. letom starosti, vendar
more delavec že od 55. leta dalje za-
htejati predplačila.

Glede delavcev, ki so bili ob uve-
ljavljenju zavarovalnega zakona že nad
45 let stari, bo država svoj letni prispe-
vek 60 frankov sorazmerno zvišala za
največ 40 frankov letno.

Uprava starostnega zavarovanja je
poverjena »Narodni blagajni za starost-
no zavarovanje« in raznim drugim od
vlade priznanim zavarovalnim druž-
bam in zadrugam.

Najemnikom zemljišč, bajtarjem in
malim kmetom, ki delajo le z enim
hlapcem, je na prosto voljo dano se za-
varovati ali ne. Država bo tudi k njho-
vim starostnim rentam prispevala po
razmerju starosti zavarovanca.

Po mnenju zakonodajalca bo prvo
leto 15 milijonov prisilno zavarovanih
delavcev in 2 milijona prostovoljnih
zavarovancev. Od teh zadnjih bo okrog
1,100.000 pripadalo najemnikom in baj-
tarjem, 900.000 pa rokodelcem in maj-
hnim zemljiškim posestnikom.

Objava!

Opominjam
„več modrejših deklet“
nesramne dopisateljice anonimnih mi-
pisem, katere trosijo o meni neres-
nične slabe vesti, da bodem v takem
slučaju najstrožje postopala ter jih
sodnijsko zasledovala.

Ivana Schiller

Modni salon. — So. Petra cesta št. 31.

2681 3

<p>P. n.</p> <p>S tem si dovoljujem naznaniti cenje- nim odjemalcem škofjeloškega okraja, da sem prodal svojo, pod imenom Franc Dolenz, Skofja Loka peljano trgovino (filialko) s hišo in vsem inventarjem gospodoma Deisinger & Plantarič. Zahvaljujem se najtopleje za dose- danjo naklonjenost, ter prosim, da bla- govolite isto ohraniti tudi mojim na- slednikom. Moja glavna trgovina v Kranju in tudi podružnica z železnino ostane v sedanjem obsegu. Z odl. spoštovanjem 2697 Franc Dolenz.</p>	<p>P. n.</p> <p>Dovoljujete si cenjenemu občin- stvu najljubdeje naznaniti, da bodeva trgovino neizpremenjeno dalje vodila, ter se priporočava za obilen obisk. Z odličnim spoštovanjem Deisinger & Plantarič. Škofja Loka, dne 15. kimovca 1911.</p>
--	--

Gospice ali dijakinje

se sprejmejo na lepo sta-
novanje in hrano blizo vseh
šol. **A. Stibil,** Gradišče 15
III. nadstropje. 2706

Proda se

2705

harmonij s pedalom do-
bro ohranjen, nov
amer. sistema harmonij
in nov s 3 pe-
dalom pianino pod ceno. Več pove **I. Kacin,**
Novi Vodmat 151 —
Ljubljana.

ŠOLSKE KNJIGE

za vse šole v najnovejših odobrenih izdajah, kakor tudi
vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po
zmernih cenah priporoča

2708 10

Lav. Schwentner,

knjigotržec v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3.

Posestvo Janeza Jana v Spodnjih Gorjah

se bode v nedeljo, dne 17. septembra 1911 ob 3. uri popoldne

v Repečnikovi hiši v Sp. Gorjah na drobno prodalo. Pogoji
so ugodni, plačevanje na večletne obroke. Več se izve pri
2634 **Antonu Belec v št. Vidu nad Ljubljano.**

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi
v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

2694 10

Državni izdatki za starostno zava-
rovanje bodo v letošnji drugi polovici
znašali okrog 50 milijonov frankov; za
leto 1912. je proračunana že svota 123
milijonov, ki se bo do leta 1914., ko bo
približno dosegla svojo normalno viši-
no, še zvišala na 130 milijonov frankov
na leto.

Društva.

— **Živinorejska zadruga v Breznici**
priredi v nedeljo, dne 17. t. m., popold-
ne ob 3. uri v »Društvenem domu«
predavanje o živinoreji. Govori živino-
rejski instruktor Krištof o pomenu ži-
vinorejskih zadrug. Po predavanju raz-
govor o vseh potrebah živinoreje. — K
obilni udeležbi se vabijo vsi gospodarji
in gospodinje iz celega okraja!

— **Javen shod** priredi 8. septem-
bra ob 3. uri popoldne Društvo čeških
poštinih uradnikov v Pragi v dvorani
restavracije de Paris (u Čížkú) Ječná
ulice. Obravnavalo se bo o splošnem
položaju državnega uradništva in na-
logah prihodnjega zasedanja državne-
ga zbora, tičočega se službene pragma-
tike, časovnega napredovanja in urav-
nanja aktivnih priklad in o akutnih
vprašanih poštnega uradništva. Dolž-
nost vsakega tovariša je, da se udeleži
shoda, da skupno protestiramo proti
sedanjim razmeram. S tem našim sho-
dom otvarjamo jesensko manifestacijo
uradnikov. Upamo, da poštno urad-
ništvo, ki je bilo vedno v ospredju po-
dobnih akcij, svojo dolžnost do skraj-
nosti izvrši. Tovariše-člane pa, ki se ne
morejo osebno udeležiti shoda, prosim-
o, da v slučaju, če s to akcijo sogla-
šajo, to pisмено ali telegrafično k dne-
vu shoda izjavijo. — Centralni odbor.
Zbor zaupnikov.

Cerkveni vestnik.

— **40letnico mašništva** je 6. t. m.
praznoval preč. g. župnik v Šempasu
Blazij Grča. Preč. gospod Grča je bil
svoj čas deželni poslanec in je v tej
lastnosti pokazal svojo posebno skrb za
kmetijske potrebe in vnetost za narod-
no povzdigo v deželi. Jako priljubljen
pri svojih župljanih je tudi za šempa-
sko občino in cerkev mnogo koristnega
in potrebnega napravil. Preč. g. župni-
ku čestitamo k temu slavlju ter mu že-
limo, da ga Bog še mnogo let živi!

— **Smrtna kosa.** Umrl je po daljši
mučni bolezni v Volčah preč. g. Anton
Zarli. Rajnik je bil rojen v Idriji na
Kranjskem dne 25. maja 1852 ter v du-
hovnika posvečen 29. avgusta 1875.
Služboval je na Bovškem, Podbrdom
in mnogo let kot župnik v Volčah. Bil
je mirnega, prijaznega značaja, vnet za
svojo službo in čast božjo, kakor tudi
za vsestranski telesni in dušni blagor
svojih faranov.

— **Slavnosti Malega Šmarna** v Re-
pentaboru, Velikem Repnu, Kačičah in
Rodiku, je okrajno glavarstvo v Sežani
prepevedalo iz zdravstvenih ozirnov.

— **Kanonično umeščen** za župnjico
Dornberg je bil v soboto dne 2. septem-
bra preč. g. Franc Lavrenčič, doseda-
nji vikar v Sovodnjah.

Scott-ova emulzija

vsebuje v popolnoma lahko pre-
bavni obliki za ojačenje šibkih
kosti in za tvoritev zobovja po-
trebno snov. To dokazuje obširna
uporaba Scott-ove emulzije od
strani gospodov zdravnikov v



otroški praksi,

ako se gre za trajno ojačenje šibkih
kosti. Otroci zavivajo prav radi prijetno
dišečo Scott-ovo emulzijo, jo lahko preba-
vijo in dobe ravne, lepe noge.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emul-
zijo. Znamka „Scott“ ki je že nad 35 let vpeljana, jamči
za dobroto in učinek. 2693
Cena izvorni stekl. 2-50 K. — Dobi se v vseh lekarnah.

Dekle

v starosti 40 let, želi vsto-
piti v službo na kako malo
župnišče na deželi ali h
kakemu penzionistu. Ima
dobra spričevala in je bila
že več let v enaki službi.
Vajena je vsakega dela. Naslov pove uprava
lista pod šifro „Dekle 2711“.

2711

Kam pa prijatelj?

V Vižmarje št. 61. Tam prodaja
G. PODREKAR prav prijazno 2701

hišo z vrtom

Ministrska kriza na Turškem.

Vsled enakih vzrokov, kot v preteklem mesecu maju, ko sta demisionirala turški finančni minister Djavid bej in vojni minister Izmael Haki, je nastala v turškem ministrskem kabinetu nova kriza. Težkoča vsega tega tiči v vojnem ministru Mahmud Sefketu, da se mora kontrola vojnih izdatkov prepustiti popolnoma njemu samemu. Finančni minister, ki je spreten finančnik, pa izjavlja, da ne more biti govoren za državne finance, ako sme vojni minister izdajati denar, kakor se mu poljubi. Od svoje strani, pa izjavlja vojni minister, da ne more biti odgovoren za deželno brambo, ako mu manjka denarja. V drugih državah se morajo vojni ministri sporazumeti s finančnim, toda na Turškem ustavno življenje še ni dovolj pojasnjeno, da bi se moglo preprečiti spore, ki tvorijo največje težkoče mladi Turčiji.

Revolucija leta 1908. je bila posledica vojaškega gibanja. Pod režimom, kakršnega je ustvaril Abdul Hamid, je bilo nemogoče, da bi se izobrazili spodobni državniki ali vsaj zmožni administratorji. Posledica tega je bilo dejstvo, da se je morala vlada po izvršeni revoluciji obrniti na malo število mož, ki so se za časa starega režima vsaj nekoliko izkazali kot sposobne. Edina institucija, ki je bila izšolana, je bila armada in zato je umevno, da se pojavlja vojaški vpliv v vseh smereh politike in da vojaški interesi povsod dobe prepot.

Javno mnenje seveda sodi zelo neodobno o velikih vojaških izdatkih, za katere se skrbi prej kot za druge zelo važne probleme.

Spor med finančnim in vojnim ministrom pa se je deloma tudi poostiril, ker je zadnji podpiral polkovnika Sadea. Ta je namreč svoječasno organiziral v armadi gibanje proti boju z istočerci v Albaniji in Jemenu. Djavid bej, so kljub temu, da je pomohamedanski žid, gledali strogoverni mohamedanci z nezaupanjem. Bil pa je precej preten in ker njegov naslednik Najli bej tudi ni dosegel do nobenega cilja, bo žrkone Djavid bej zopet prevzel finančno ministristvo.

List »Tanin«, čegār izdajatelj je den izmed najbolj vnetih pristašev ranke »enakosti in napredka«, je menja, da se ne sme trpeti postopanja vojnega ministra. Dne 18. septembra bo ranka zborovala, da definitivno sklepa o tem vprašanju. Veliki vezir Haki paša je splošno spoštovan ter ima možnosti za državnika, toda številne spremembe v ministrstvu, katerih ni bilo doslej nič manj kot 18, odkar je veliki vezir, kažejo nepopolnosti pri sestavi kabineta, kar nikakor ne more dobro vplivati na zaupanje javnosti.

Mnogo je pa tudi krivo zapletenemu položaju dvojna igra »stranke enakosti in napredka«. Odkar je izšla odredba, da se prepove tajne organizacije, je pač v javnosti konstituirala stranaka, toda za njo se še vedno skriva tajni sistem. Bilo bi veliko večjega pomena, ako bi bila vsa organizacija popolnoma javna, ker bi se na ta način moglo postaviti proti vojaški smeri veliko večji odpor. Ravno vojaška tendenca pa je enačenjenje narodnosti v državi polumecca in svoj prvi poraz je doživela v ugoditvi albanskih zahtev, ki se je izvršila proti volji vojaških mogočnikov.

Kakorkoli pa se naj preosnuje ministrski kabinet, pomagalo ne bo dosti, dokler ne bo rešen konflikt med vojnim in finančnim ministrom, kar se pa bo tudi težko zgodilo pred 18. septembrom. Za vse evropske države pa bo izprememba v notranji in zunanji politiki Turčije imela za posledico precej diplomatskega dela.

iz Monakovega, župnik Hillebrand iz Kodanja in razni drugi. Na koncu pa je govoril Španec dr. Penua, ki je v klasični latinščini pozdravil katehetski tečaj ter opozarjal na staro zvezo Španije z Avstrijo pod habsburškim žezlom. Katehetski tečaj se je pričel oficijelno včeraj dopoldne ob 9. uri. Po pozdravnem govoru predsednika pripravljalnega odbora se je volilo predsedstvo. Za čast. predsednika je bil izvoljen prošt Rauch iz Inom., za predsednika pa msgr. dr. Waitz iz Brikse. Nato so se prebrala pozdravna pisma, med temi tudi pismo kardinala Katschthalerja, nakar je pater Gatterer čital svoj referat o metodi kateheze.

**AVTOMOBILI
LAURIN &
KLEMENT**



priznana najboljši izdelki
LAURIN & KLEMENT
akc. dr. Miladoboleslav
Podruž.: Trst, Acquedotto
št. 45. — Zastop.: Nikodem
& Welzka, Graec.

806

Dobro računale !

in prav izvolile so one gospodinje, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu

„pravega :Francka: s kavnim mlinčkom“ iz zagrebške tovarne. — Kakovost „pravega :Francka:“ se je mnoga desetletja kot najbolj ugajajoča, njegova izdatnost kot najkrepkejša izkazala.

1585

Globin

najboljše
čistilo za čevlje
Edini izgovoralec
Fritz Schulz jun. delničar
Ljubljana, St. Lavin 1904 Zlata svetl. Pariz 1906

najboljše
čistilo za čevlje

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kislina imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

**MATTONIJEV
GISSHÜBLER**

naravna
alkalična kislina

ter je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri šelodoni kislini škrofeljnih, krvicah, otoku šlez itd., in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschnerja onomografija o Giesshübl Sauerbrunn.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekt nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zalego pri Mihael Kastner-ju, Peter Lasseniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11452-49

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novo skublj. K 2 60. boljša K 12 — halo kot pah mehko skubljeno K 18 — K 24 — anarobelo kot pah mehko skubljeno K 30 — K 36 —. Pošilja franko po povzetju. Zamena dovoljena proti povratni poštnini. Benedikt Suchsel, Lobos 159, pri Pizno Češko. 2513 6

Ravnokar došlo sveže jesensko blago.

Najmoderneje fino izvršene obleke, raglane, površnike in pelerine za gospode, dečke in otroke, kakor tudi konfekcija za dame in deklice.

2683

Prodajam najmoderneje klobuke od veleznanih tvrdk Hücl, Pichler in Bossi po K 2-90.

Brez konkurence. Priznana nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

M. Rosner & Co.

veležganjarna sadja, Ljubljana

priporoč. v svoji lastni žganjarni
2258 kuhano

**Slivovko
Tropinovec
Brinjevec
Hruševcec
Vinsko žganje**

V zanesljivih kakovostih oddaja v množinah od 25 litrov naprej.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Priporočilo in naznanilo.

Slavnemu občinstvu v mestu Kranju in okolici uljudno naznanjam, da zopet otvorim

kleparsko obrt

: v Kranju, št. 103, tik ljudske šole. :

Sprejemal in izvrševal bom vsa v kleparsko stroko spadajoča dela. Potrudil se bom vsestransko, da po svojih najboljših močeh zadovoljim svoje p. n. odjemalce.

Postrežba točna! Cene zmerni!

Za obilen obisk se najljubneje priporoča

VALENTIN PAJER, kleparski mojster.

Podpirajte domačo industrijo!

Franc Kos

Ljubljana,
Sodna ulica.

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroji patent „Wiedermann“ je edina in najugodnejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.

Ker delam brez agentov so cene veliko nižje. 164

Stare nogovice se ceno podpletujejo!

Velika VILA

lepa

2601

s sadnim in zelenjavnim vrtom v najlepši legi Maribora se ceno proda. Pojasnila daje gospa **ADELA KOŠMELJ** v Ljubljani, Elizabetna cesta 8, II. nadstr., kjer je na vpogled tudi slika.

MARXOVE EMAIL

in glazure za tla izborne specialitete, ki se naglo suše in jih vsak lahko rabl.

Zaloga tovarne za lake

Ludvika Marxa

pri tvrdki BRATA EBERL, LJUBLJANA.

Ugodna prilika!

Na prodaj je popolnoma dobro ohranjen

Čevljarski stroj,

znamka „elastisch patent“ po zelo ugodni ceni. Več se izve pri tvrdki M. Šbil v Mokronogu na Dolenjskem. 2668

VINSKE SODE

več sto komadov, prav močne in zdrave, iz hrastovega lesa, od 400 do 800 litrov, se dobijo po prav nizkih cenah pri

2257 tvrdki

M. Rosner & Co. Ljubljana.

Važno za vinogradnike.

Važno za vinske trgovce.

Osla ali manjšega konja

dobrega vozača, lepega in močnega kupi z opravo in z vozom vred

Hotel Kolodvor, Jesenice.

2969

G. F. Jurásek

prol in edini slovenski uglaševalec in trgovec glasovirjev

Ljubljana

Poljanska cesta 13/I

Prodajam in posojujem glasovirje, pianine in harmonije izključno le iz najslavitejših tovarov neprekosljivi po kakovosti glasu. Solidne cene! Tudi na delna odplačila in brez zadatja! Za vsak pri meni kupljen instrument jamčim pism. 10 let. Stare glasovirje vzamem v račun po najvišjih cenah. Uglaševanja izvršujem spec. sam osebno, brez pomagala ali posredovalca, ter vsa popravila te stroke. Glasbeni Matici in drugim slovenskim zavodom uglašuje glasovirje edino le

koncesionirana tvrdka Jurásek.

Učencea

s primerno šolsko izobrazbo sprejme

A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta.

POZOR KOLESARJI!



Mesto 110, samo po 80 K s „Torpedo“ prostim tekom po K 95 — prodajam za reklamo nova prvovrstna kolesa znamka „Stirian-Graz“ modeli 1911 s 3 letnim jamstvom, sveže, močne pnevmatike po K 5 —, 6 —, 7 —; cevi po K 3-50, 4 —, 5 —. Vse potrebščine, popraviljanja, emajliranje in ponikanje poceni. Pošilja se po povzetju. Obroki izključeni!

Cenik zastoj in franko! 1185

Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev

A. Weissberg, Dunaj II.,

Untere Donaustraße 23/III.

Lepa hiša

z dvoriščem in sadnim vrtom se pod jako ugodnimi pogoji proda. Prirejena za eno ali 2 stranki. Potrebnege kapitala 3000 K. Rožna dolina, cesta V. št. 154. 2631

Brzjojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju, — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. **Stritarjeva ulica št. 6.** Delniški kapital in rezerve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prezemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2094

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

AMERIKU



E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice števil. 41

5145 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

AMERIKU

Tovarna za stroje Andritz akc. dr. Andritz pri Gradcu (Štajersko).

2657

gradi kot specialitete

parne stroje, vodne turbine, sesalke, škipce in transmisije najmodernejshe vrste in najsolidnejše izpeljave.

Livarna za železne, jeklene in kovinske predmete po lastnih ali vposlanih modelih.

Ponudbe vsak čas radevolje in brezplačno.

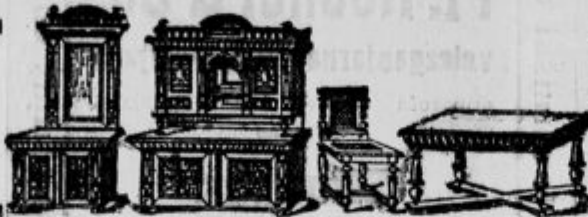
Zastopnik: J. Mikula, inžen., Cigaletova ulica 7, Ljubljana.

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo hišne oprave:



za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Močroce, stumise na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenik s podobami zastoj in franko.

Najcenejša zaloga. Cene brez konkurence.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd.

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spridevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.



Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avd. Dreise v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najkrajše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupništvom samostojno in solam dovoljnjem znaten popust, ilustr. ceniki so na razpolago



Ivan Jax in sinovi

Dunajska cesta 17, Ljubljana

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije Dürkopp, Styria (Puch), Waffner

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vozenje poučujemo brezplačno.



: Adlerjevi : pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.



Solske akvarelne barve

Vzorci za slikarje vedno najnovejši

Oljnate firneževe barve

za pisarje, stavbne in pohištvne mizarje, hišne posestnike ter za domačo porabo

Düsseldorfske oljnate barve za umetnika

Oljnate študijske barve

Firneži, olja in retuši za umetniško slikanje

Kranjsko laneno olje in firnež

Emajlne glazure

Lake za vrtno pohištvo

Štedilno voštlo za pode priznano najboljšo

Jantarjeva glazura za tla



Marijin trg št. 1.

Vse vrste čopičev

Olje za stroje

Suhe kemič., prstene in rudninske barve

Prašno olje za pode

priporoča

1009

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna za oljnate barve, firneže, lake in steklarski klotj.

Zahtevajte cenike!

Zahtevajte cenike!

C. kr. izvedenec in učitelj „Glasbene matice“

LJUBLJANA

ALFONZ BREZNIK

3464 (1)

Kongresni trg



Največja, najstara in edina domača tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasb. orodja, kakor: violina, ceter, kitar, tamburice, harmonik, klavinet itd., najbolj. strun (tudi Welcheld) ter muzikalij. Prodaja na čudovito majhne obroke tudi brez zadajanja, tako, da je vsakomur dana prilika, izogniti se vsilivemu »pocelcu« ter si na najugodn. način odplačevanja nabaviti instrumente prve vrste. Dvorna firma klavirjev Czajka, Hötzl & Helzmann, Steinhilber in Rösler ter Hörögel in Mauborg (amer. harm.) so svoje zastopstvo za Kranjsko menli poverile in imajo le jaz izključno edini te znamenite instrumente v največji zalogi in izbiri. 10letno pisмено jamstvo. Popravila in uglaševanja klavirjev in vseli glasbil po najnižjih cenah. Stari klavirji s najugodnejše jemljejo v rameno. Najnižja izposojevalnica.



Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

s modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez Antwerpen v Boston.

je progla rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Samland“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“, „Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vlijudna postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša progla oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenješa kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tiskarju“ 188 (52-1)



Iz dežele industrije in kmetijstva.

Piše Ivan Podlesnik.

Siemens - Schuckert Werke.

»Boji prih. stoletja se ne bodo vojevali s sabljami in puškami, temveč s trgovskim in industrijskim orožjem. Teh bojev ne bodo vodili generali in diplomatje, temveč velika združenja kapitala. Tja morajo postaviti narodi svoje najboljše moze, ako se hočejo zmagovito boriti.« Te besede je napisal Georg Siemens koncem prejšnjega stoletja v »Zlato knjigo nemškega naroda koncem stoletja«. Tisti Georg Siemens, katerega so imenovali »trgovca - kralja«. Bil je ustanovitelj nemške banke v Berlinu in trideset let njen ravnatelj. Nemška banka je bila ustanovljena z namenom podpirati zlasti industrijo. Njen ravnatelj Siemens je ostal temu namenu zvest do skrajnosti. In Siemens se imajo njemu zahvaliti, da so mogli na polju industrije nedosežno zavladati. Zlasti slednjim je ostala nemška banka pri velikanskih njihovih načrtih vedno zvesta.

Nedaleč od kraja, kjer so pred šestdesetimi leti revni bratje Siemens pričeli svoje delovanje, se dviga sedaj mesto tovarn: Siemens - Schuckert Werke. Zapadni del Berlinu se je začel s temi tovarnami razširjati, kajti krog in krog tovarn se zidajo še vedno nove hiše. Ogromen je prostor sam, na katerem stoji tovarne. Da bo velikost podjetja ložje razumeti naj povem, da reprezentuje vrednost tega podjetja kapital 200 milijonov. Pred dobrimi šestdesetimi leti je pa romal mladi Siemens v London s praznimi žepi, pa polno glavo načrtov in srce polno hrepenenja za najvišjimi cilji . . .

Ustroja tovarn mi ni mogoče popisovati. Naj povem samo, da sem se mudil celo dopoldne samo v oddelku, kjer izdelujejo dinamo - stroje in sem videl komaj majhen del celega podjetja. Omeniti pa hočem nekatere druge stvari. Vse naprave v poslopih samih in izven tovarn so najmodernejše urejene. Opazoval sem natančno delavstvo in videl skoraj same inteligentne obraze. Podjetje ima 12 do 14.000 delavstva. Delo se konča ob štirih popoldne, da se more delavstvo posvetiti dovolj časa družinskemu življenju. Velik je delav-

ski konsum, lepe, zračne in snažne obednice, naravnost razkošno pa je opremljen uradniški kazino, kjer uradništvo opoldne obeduje in se zabava. Tisti dan nas je bilo sto obiskovalcev. Razkazovali so nam podjetje v to določeni uradniki, opoldne pa smo bili pogosteni vsi v uradniškem kazinu. Strogo pa nam je bilo že pri vstopu v tovarno prepovedano delavstvo nagovarjati, vpraševati in ga tako motiti.

Siemensi imajo nekaj sorodnega z Rotschildi. Kakor je stari Rotschild razposlal svoje sinove po vseh velikih mestih Evrope, kjer so ustanovili banke, tako so se porazdelili tudi bratje Siemens. Eden v Berlinu, drugi v Londonu, tretji v Petrogradu, kjer povsod so ustanovili velike tovarne. Ko pa delo in moč bratov samih ni več zadostovala za vodstvo od leta do leta se bolj razširjajočega podjetja, so priregli v pomoč še bratrance. Werner Siemens je skupaj s Halskejem vodil podjetje v Berlinu; Viljem je gospodaril in se naturaliziral v Londonu, v Petrogradu pa je bil voditelj podjetja Karl.

Iz družbe Siemens & Halske so se razvile druge družbe, pri katerih vseh so udeleženi Siemensi z ogromnimi kapitalijami n. pr. Siemens & Schuckert Werke, družba za električne železnice, »Berliner Elektrizitätswerke«, »Gesellschaft für Hoch- und Untergundbahnen in Berlin«. Ker so se ta podjetja od leta do leta bolj razširjala, so uvideli Siemensi, da je treba razširiti tudi obratni kapital in zato so leta 1897 dotedanjo komanditno družbo Siemens & Halske izpremenili v akcijsko družbo. Prvotni akcijski kapital je znašal 45 milijonov, že leta 1900 pa 75 milijonov. Od tedaj pa od leta do leta več. Že leta 1897 so Siemensi sami, ko še ni bilo akcijske družbe, darovali ob priliki petdesetletnega obstoja fondu za pokojnino delavstva 1 milijon. Letni dobički družbe so pred leti znašali 10 do 15 milijonov. Kmalu po ustanovitvi akcijske družbe se je ustanovila akcijska družba »Kraft und Licht«, pri kateri so sodelovali Siemensi s kapitalom 30 milijonov.

Pri vsem tem pa ne zapuščajo Siemensi ogromnih premoženj. Viljem n. pr. je zapustil samo 7 milijonov premoženja. O njem se je reklo, da je pridobil tri premoženja: eno je izgubil, drugo porazdelil, tretje pa si je ohranil.

Značilno za Siemense je, kakor pri Kruppih, da niso podjetja nikdar smatrali kot sredstva za pridobivanje velikih bogastev, temveč vedno za nove iznajdbe. Werner je napisal tele besede: »Kakor niso bile trgovske hiše srednjega stoletja samo podjetja za pridobivanje dobička, temveč so se smatrale poklicane in dolžne s tem, da so iskale novih prometnih potov in prometnih sredstev, služiti domovini, tako so tudi dandanes dolžna velika tehnična podjetja zastaviti vse moči v to, da stopi industrija njihove domovine na čelo svetovni industriji.«

Nepremagljivo orožje pri Siemenskih je bila njih obudovanja vredna energija in vztrajnost. Ko so izgubili prvi dobiček, niso obupali, ko se jim je potopila ladja, so zgradili novo; ko jim je pruska vlada bila nasprotna, so vstrajali; ko je začela Angleška intrigirati proti njim, so zmagali in zmagovali vedno. Ko so imeli milijone, niso sli leni, temveč delali so vsi v sivo starost.

V tej vztrajnosti dela tiči moč uspehov nemške industrije!

Naj omenim še eno, kar sem opazil po večini nemških tovarn. Soc. demokracija dela nemški industriji skrbi, zato skušajo vsa velika industrijska podjetja odvrniti od svojega delavstva to pretečo jim nesrečo. Z modernimi, higienskiimi napravami v tovarnah, s konsumi, zabavišči, krajšanjem delovnega časa, pokojninskimi fondi itd. poskušajo delavstvo vsestransko zadovoljiti.

Kruppu n. pr. se je to izvrstno posrečilo. Ko so divjali najhujši boji, mu je ostalo delavstvo zvesto. Njegovo delavstvo z družinami pa reprezentuje armado 150.000 ljudi. Zal, da mi tega velikanskega podjetja ni bilo mogoče obiskati.

Eno pa sem bil prepričan na potu domov: Nemčija ima industrijsko orožje dobro nabrušeno. Katoliški centum pa si je pridobil neveljnih zaslug na polju skrbi za delavstvo, kar je pokazal katoliški shod v Mainz, ki se je vršil tiste dni. Lepa renška dolina v gorati Bavarski pa priča o moči kmetijstva.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovske Straže“!

Kuharica

želi službe v kakem župnišču. Služila je že šest let v župnišču s pohvalnim uspehom. Zmožna je vrtnih del in poslov pri gospodarstvu. Starost 35 let.

Cenjene ponudbe pod naslovom: „Kuharica“ post.-rest. Skočljani pri Mokronogu, Dolenjsko, 2650

Načelstvo okr. bolniške blagajne v Radovljici razpisuje mesto

zdravnika

Prosilci naj vložijo ponudbe do 30. septembra 1911 z dokazili dosedanjega službovanja na okr. bolniško blagajno v Radovljici. Plača po dogovoru. 2691

Načelstvo okr. bolniške blagajne v Radovljici razpisuje mesto

revizorja

za pobiranje blagajniških doneskov. Prosilci naj vložijo ponudbe do 15. septembra 1911 na okr. bolniško blagajno v Radovljici. Plača po dogovoru. 2692

2 dijaka

nižjih razredov se sprejmeta na hrano in stanovanje proti mesečni plači 40K na Poljanski cesti 25. 2704

Sprejmeta se

dva učenca

za galanterijsko trgovino v Ljubljani, najraje kmetskih staršev, event. tudi s hrano in stanovanjem. — Ponudbe pisмено pod »A F100« poštino ležeče. 2707

Primerne službe išče

kurjač in strojnik

Dosedaj je z dobrim uspehom opravljal večletno službo pri lokomobilah. Nastop po dogovoru. Naslov pove uprava Slovencev. 2705

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

objavlja ob začetku šolskega leta sledeče knjige:

Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol.

I. knjiga Resničnost katoliške vere. (Dr. Iv. Svetina) platno K 2-80.

II. knjiga Resnice katoliške vere. (Dr. Gr. Pečjak) platno K 2-80.

III. knjiga Življenje po katoliš. veri. (Dr. Gr. Pečjak) platno K 2-80.

Pozor! Za gg. duhovnike in laike je prirejena posebna izdaja z obširnimi stvarnim kazalom. Naroča se pod imenom „Katoliška etika“. Cena K 2-80.

Kdor še ni kupil II. dela „Resnice katoliške vere“ naj si omisli rajši obe Dr. Pečjakovi knjigi v skupni vezavi in s skupnim stvarnim kazalom pod imenom „Katoliška dogmatika in etika“ Cena K 5-30.

Končnik-Fon, **Deutsches Lesebuch** für die erste Klasse slowenischer und slowenisch-utraquistischer Mittelschulen u. verwandter Lehranstalten. Preis geb. K 3-—

Pajk Milan, **Zemljepis za srednje šole**, I. del; vez. K 1-80.

Brinar Josip, **Zgodovina za meščanske šole**, z 21 slikami vez. K 2-20

Tominšek, dr. Josip, **Grška slovnica**; vez. K 3-—.

Tominšek dr. Josip, **Grška vadnica**; vez. K 3-50.

Stroj Alojzij, **Liturgika**. Nauk o bogočastnih obredih sv. Katoliške cerkve s 40 slikami; vez. K 1-40.

Mazi, **Geometrijski nazorni nauk** za prvi razred srednjih šol; vez. K 1-—.

Mazi, **Geometrija** za drugi razred srednjih šol; vez. K 2-80.

Mazi, **Geometrija** za tretji razred srednjih šol; cena se naznani pozneje.

Matek - Jos. Mazi, **Geometrija** za četrti in peti gimnazijski razred, v platno vez. K 3-30

Mazi, **Osnovni pojmi poševne in pravokotne projekcije**; 29 slik. K —60.

Matek, **Geometrija** za šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred; vez. K 3-—

Matek, **Aritmetika in algebra** za četrti in peti gimnazijski razred; v platno vez. K 3-20.

Matek-Zupančič, **Aritmetika in Algebra** za šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred, v platno vez. K 2-80.

Družovič, **Lira** I. del. Srednješolska pesmarica. Cena K 1-70, vezana K 2-20.

Matek-Zupančič, **Geometrija** za višje razrede realk. K 5-30.

Matek-Zupančič, **Aritmetika in Algebra** za višje razrede realk; vez. K 5-30.

Juvančič, **Učna knjiga francoskega jezika**; za srednje in njim sorodne šole. I. del platno vezan K 2-50 II. del s slikami in načrtom Pariza platno vezan K 3-—.

Jeršinovič, **Salustijev komentar**, (Bellum Jugurthinum) K —60.

Novak, **Slovska stenografija**, I. del. Korrespondenčno pismo; broš. K 3-—.

Novak, **Slovska stenografija**, II. del. Debatno pismo; broš. K 2-40.

Baebler, **Kemija in mineralogija** za četrti razred realk in za sorodne šole. K 3-—.

Dokler, **Slovarček** k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje; vez. K 1-90.

Dokler, **Komentar** k Ciceronovim govorom proti Katilini; broš. K —60.

Jeršinovič, **Livijev komentar**; broš. K —60.

Koritnik, **Slovarček** k I., II. in III. spevu Ilijade; broš. K —80.

Jerovšek, **Besede in rekla**, namenjene učencem, ki se pripravljajo na čitanje sedme knjige Herodotovih zgodovin. raziskanj. K 1-—.

Južnič, **Slovarček** k I. in II. knjigi Vergilove Eneide in k izbranim pesmim iz „Georgica“ in „Bucolica“. K 1-—.

Grafenauer, **Zgodovina novejšega slovskega slovstva** I. del. Od Pohlina do Prešerna K 2-—, kart. K 2-50, platno K 2-80.

II. del. Doba narodnega prebujenja (1848—1868). K 6-20, platno K 7-20.

Breznik, **Slovske besede v slovensščini** K —80.

Grafenauer, **Iz Kastelčeve zapuščine**. Rokopisi Prešernovi, Kastelčevi in drugi. K 3-—

Podlesnik, **Knjigovodstvo**. I. del; vez. K 3-20.

Podlesnik, **Knjigovodstvo**. II. del; vez. K 6-20.

Foerster, **Cantica sacra**. I. del. Cerkevna pesmarica za moški ali ženski zbor (četrteroglas.). K 2-40. Ta pesmarica je skrajno potrebna za vse one učne zavode, kjer se vrši skupna šolska sv. maša.

Tominšek, **Ajdovski gradec** K —30.

Ušeničnik, **Socijologija**. Cena K 8-50, vez. K 10-80.

Medved, **Poezije**. I. del. K 3-80 vez. K 5-—.

Medved, **Poezije**. II. del. K 4-—, vez. K 5-40.

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget-Kalan: **Razporoka**. Roman. K 2-—, vez. K 3-—

II. zvezek: Turgenjev Sergijevič, **Stepni kralj Lear**. Povest. Stepnjak. — Jurca, **Hiša ob Volgi**. K 1-20, vez. K 2-20.

III. zvezek: Virant. — Prus. **Straža**. Povest. K 2-40, vez. 3-40.

IV. zvezek: Dostojevskij. — Levstik, **Ponižani in razžaljeni**. Roman v štirih delih in z epilogom. K 3-—, vez. K 4-20

V. zvezek: Taras Sevčenko. — Abr. **Kobzar**. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. K 2-40, vez. K. 3-60.

VI. zvezek: Champol. — Levstik, **Mož Simone**. Roman. K 1-90, vez. K 3-—.

VII. zvezek: Taras Sevčenko. Abram. **Hajdamaki**. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamaščini. (Kobzar II. del.) Broširano K 1-50. (VI. in VII. zvevek skupno K 3-40, vez. K 4-50.) — Ima iste vrline kakor Kobzar.

VIII. zvezek: Sheehan. — Bregar. **Dolina krvi**. (Glenanaar.) Povest iz irskega življenja. K 4-20, vez. K 5-80.

IX. zvezek: Dickens-Cankar. **Povest o dveh mestih** K 5-50 vezano K 6-50.

Medved, **Kacijanar**. Tragedija v petih dejanjih. K 1-40, vezano K 2-40.

Ljubljana, Kažipot s pridejanim načrtom K 1-20.

Načrt Ljubljane, dvobarvni tisk K —30.

Isti v petih barvah K —50.

Razen teh so na razpolago seveda tudi vse druge predpisane šolske knjige tujih zalog. Zaznamke predpisanih šolskih knjig za posamezne učne zavode oddajamo brezplačno.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani s podružnico „Knjigarne Ilirija“, prej Karol Florian v Kranju.

Podpisani deželni odbor sprejme

avtomobilskega voznika (šoferja)Plača po dogovoru, nastop službe najpozneje **1. oktobra t. l.**

Prošnje za razpisano službo, opremljene z dokazili o starosti, pristojnosti, stanu, (oženjen ali neoženjen), oblastvenim vozniškim listom, zdravniškim izpričevalom in izpričevalom o dosedanjem službovanju je vlagati

do 20. septembra 1911.

V prošnji je navesti tudi plačni zahtevek.

Deželni odbor si pridržuje, da šoferja eventualno porablja za druga njegovim zmožnostim primerna opravila.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 6. septembra 1911.

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani
Židovska ulica št. 8

priporoča svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, salskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi glede strele vse druge puškarske izdelke.



Posebno dobre so lahke trocevke in puške z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelnov (Hammerless.) Najnovejši topiči, velika zaloga vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

Popravila

izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam s povratno pošto. Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Naznanilo.

Na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) bode vpisovanje za I. razred in sploh novih učencev

v petek dne 15. septembra 1911dopoldne od 9. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. Sprejemni izpiti bodo v soboto, dne **16. septembra** od 9. ure dalje.

Zunanji učenci se lahko tudi pismeno zglase, ako dopošljejo imenovane listine pravočasno ravnateljstvu, zglasiti se morajo pa vsaj pred izpitom osebno pri ravnatelju.

Po odloku c. kr. dež. šolskega sveta se smejo učenci, ki pripadajo po rojstvu ali po rodbinskih razmerah **okrajnim glavarstvom v Crnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici in okr. sodiščem v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori**, sprejemati v ljubljanske gimnazije samo po dovoljenju c. kr. dež. šolskega sveta.Dosedanji učenci tega zavoda se bodo vpisovali **dne 17. septembra**. Šolsko leto se začne **dne 18. septembra** s sv. mašo ob 10 uri dopoldne.**Ravnateljstvo c. kr. II. drž. gimnazije.**

V Ljubljani, dne 8. septembra 1911.

2689

HOTEL SÜDBAHN v GORICI
TELOVADNI TRG.Naznanjamo slavnemu občinstvu, da smo poverili vodstvo imenovanega hotela s 1. septembrom t. l. gospodu **Josipu Szalay**, ki je služboval doslej kot plačilni natakar v tem podjetju. Strokovna zmožnost njegova je obče znana.

Prosimo slavno občinstvo, naj to velevažno podjetje, katero naj bi služilo v prvi vrsti domačim potrebam, v drugi pa tujskemu prometu in v povzdigo mesta Gorice, izdatno podpira.

2666 (3)

Trgouško-obrtna zadruga.**Tovarna pohištva J. J. Naglas**

Ljubljana

Turjaški trg št. 7

Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Ustanovljena 1847.

Najnižje cene.

3504

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

IZVIRNI SINGER „66“
SIVALNI STROJ 20. stoletja

Kupujte samo v naših prodajalnicah ali od njih agentov!

Singer Co. deln. dr. šivalnih strojev.Ljubljana
Sv. Petra cesta 4.Kranj
Glavni trg 53.Kočevje
Glavni trg 79.Novo mesto
Veliki trg 88.

Na splošno vprašanje vsako zaželjeno pojasnilo; vzorci za vezanje, krpanje in šivanje zastoj in franko.

M. DRENIK Ljubljana,

Kongresni trg št. 7

Največja zaloga ženskih ročnih del

in pripadajoče potrebščine. — Vezanje na roko. — Tamburiranje. — Montiranje. — Plisiranje. — Predtiskarija. — Bogata zaloga telovadske obleke. — Naročila se izvršujejo točno in vestno.

880

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9.

Glavna zaloga plošč slovenskih, kakor tudi vseh drugih vrst. Cena od K 2 50 naprej.

Gramofone

od K 25 — naprej. Avtomatične gramofone, najboljše in najzanesljivejše vrste za gostilničarje dajem na mesečne obroke.

Igle za gramofon tisoč od K 1-80 naprej. — Zahtevajte cenike, pošiljam brezplačno.

**DIJAKI**iz boljših hiš se sprejmejo na hrano in stanovanje pod skrbno nadzorstvo. Več se izve iz prijaznosti pri **g. Ciuha, Stari trg št. 1.****Tehnični učni zavod**

po vzorcu tehničnih šol Nemčije za stroj. obr. in elektrotehn., kurjavo in zračbo. Izzobet. Vstop: jan., april, juli, okt. Ravnat.: profesor Graf in inženir Lohmar.

Bodenbach na Labi.**URA z verižico za samo kron 2-20.**

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja šlezijska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2-20, ter 3 letnim pismenim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 6—, 5 kos. K 9—. Pošilja proti povzetju

prusko-šlezijska izvozna trdka **A. Gelb, Krakow 340.**

Za neugajajoče denar nazaj.

**Motorna dvokolesa****3 in 4 HP dvocilindrska****LAURIN & KLEMENT****3 HP 640 kron****4 HP 680 kron**

pripraven za priprežni voz.

na obroke!**V. Vondřich**

Praga I, Josefské nám.

Trdka:

V. Vondřich

Praga I., Josefské nám.

Pošljite mi cenik motornih dvokoles

Laurin & Klement

z naznanilom plačilnih pogojev na obroke.

Ime: _____

Naslov: _____